

การใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรม

ภาคใต้

Managerial Accounting Application in Southern Industries

Order Key.....	2328.....
BIB Key.....	65157.....

๙๖๐

เลขที่.....	HD๙๐.T5256๘.....
เลขทะเบียน.....
...../1.....	2538.....

๙๕๘ ๒๕๓๗ ค ๑

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร

พรหมมน บุษบงษ์

ทรจัดทรจดค่าทรสรพ-ทรพ(ทรคไต) -
 ทรพ(ทรคไต) - ทรสรทรสรพ วัจษ์
 -- ทรจัดทรส

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

หาดใหญ่ สงขลา

2537

บทคัดย่อ

ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา การขยายตัวทางสาขาอุตสาหกรรมในภาคใต้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งระบบข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน การศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารมีวัตถุประสงค์ (1) ทราบถึงเทคนิคท้าวบัญชีบริหารที่อุตสาหกรรมในภาคใต้ใช้อยู่ (2) ทราบถึงบทบาทของนักบัญชี และ (3) ทราบถึงคุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร วิธีการศึกษาใช้การสัมภาษณ์จากกลุ่มบัญชีของอุตสาหกรรม 100 แห่งในจังหวัดตรัง สุราษฎร์ธานี และสงขลา ซึ่งเก็บข้อมูลได้ 89 ตัวอย่าง การกระจายข้อมูลพิจารณาจากจำนวนอุตสาหกรรมในจังหวัดนั้น จากการเก็บข้อมูลมาจากจังหวัดตรัง 22 ตัวอย่าง สุราษฎร์ธานี 13 ตัวอย่าง และจังหวัดสงขลา 51 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารพบว่า เทคนิคบัญชีบริหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แยกออกเป็น 5 กลุ่ม คือ (1) การจัดท่างบกำไรขาดทุน (2) การตัดสินใจ (3) การวางแผนและการควบคุม (4) การกระจายอำนาจ และ (5) การวิเคราะห์งบการเงิน พบว่าการใช้เทคนิคบัญชีบริหารจะเน้นการนำเสนอข้อมูลในลักษณะบัญชีการเงินมากกว่า ผู้ริเริ่มนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้คือแผนกบัญชี/การเงิน (43.0%) และทีมงานบริหารของกิจการ (31.4%) ทางด้านปัญหาการใช้บัญชีบริหาร คือผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญ (23.3%) และขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม (23.3%)

นักบัญชีจะให้ความสำคัญระดับปานกลางกับบทบาทเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี เป็นกรณีพิเศษตามความต้องการของฝ่ายบริหาร (37.2%) ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องการตัดสินใจที่มีผลกระทบทางการเงิน (29.1%) การจัดทำข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการประเมินผล (38.4%) และเสนอแนะหลักการทางด้านบัญชีที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี (31.4%) ส่วนบทบาทของนักบัญชีทางด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์น้อย

นักบัญชีให้ความสำคัญกับคุณสมบัติในระดับปานกลาง คือ มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ (43.0%) มีความสามารถในการบริหารเวลา (47.7%) และมีความสามารถในการปรับใช้เครื่องใช้สำนักงานสมัยใหม่ (33.7%) ส่วนคุณสมบัติทางด้านอื่นอยู่ในเกณฑ์น้อย

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า การพัฒนาบุคลากรในสาขาวิชาบัญชี เป็นเรื่องสำคัญ การพัฒนาอยู่ในรูปแบบที่อุตสาหกรรมจัดดำเนินการเองหรือสถาบันการศึกษาจัดดำเนินการ

Managerial Accounting Application for Industries in Southern Thailand Region

In the past five years (1990-1994), manufacturing sector have contributed significantly to the country economic growth. At present sometimes executives are hesitant about making a particular decision. Business executives are aware that they want more information before making a final choice. Hence, research on managerial accounting application was undertaken with three specific objectives:

- (1) investigation of current managerial accounting and techniques used
- (2) accountant roles, and
- (3) current characteristics of managerial accountants

Research methodology was based on the questionnaires and interviews with accountants who work in various manufacturing sector. The target manufacturing was set at 100 samples. Industrial area covered three provinces of Trang, Surat Thani and Songkhla. Total samples obtained was 86 samples were drawn from each province proportionately to industrial establishment in the province as follows:

<u>Province</u>	<u>No. of Samples</u>
Trang	22
Surat Thani	13
Songkhla	<u>51</u>
Total	<u>86</u>

The findings of managerial accounting application revealed five categories of managerial accounting techniques currently use, namely: (1) profit and loss statement report (2) decision making process, (3) planning and control, (4) deligation of authority, and (5) the analysis of financial statement.

The study also revealed that managerial accounting was oriented toward the presenting the financial accounting. Company's department of accounting and finance was the main initiator to introduce "managerial accounting techniques" to their department (43.0%), and the executive team (31.4%). The main problems of using managerial accounting were management not aware of the importance of managerial accounting application (23.3%) and lack of setting proper accounting system and practices (23.3%)

Further study revealed the followings: (1) accountant indicated that financial accounting report is important (37.2%) (2) accountant gave advices to management on financial aspects with regard to decision-making (29.1%), (3) accounting information for evaluation (38.4%), (4) good accounting practice and auditing (31.4%), and other accountant's role was loss significant.

Accountant indicated degree of significance as "median" was the knowledge of behavioral science (43.0%), capability of time management (47.7%), adaptation to modern office requipment (33.7%), and other criteria was very low.

the study team is confident that accounting human resource development is very important. Human resource development may be conducted in two different ways: in-house training done by the firm's personnel, and educational institutes.

คำนำ

อุตสาหกรรมของภาคใต้มีการขยายตัวอย่างมาก ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของการแข่งขันในภาวะการค้าแบบไร้พรมแดน ทำให้ระบบข้อมูลข่าวสารทางการบริหารมีความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจอย่างมาก ระบบบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูล การศึกษาการบัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ เป็นการศึกษาถึงการนำเทคนิคบัญชีบริหารที่ซับซ้อนของนักบัญชีบริหาร เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีบริหารในอุตสาหกรรมของภาคใต้มากขึ้น จะเป็นข้อมูลในการพัฒนานักบัญชีให้มีคุณภาพมากขึ้น

การศึกษาดังกล่าวประสบความสำเร็จ เนื่องจากความอนุเคราะห์ของนักบัญชีในอุตสาหกรรมในภาคใต้ที่ให้สัมภาษณ์ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ทำให้การศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้วิจัย

ตุลาคม 2537

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	1
	ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	11
	วัตถุประสงค์ของโครงการ	16
	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
	วิธีวิจัย	17
	ปัญหาของการจัดเก็บข้อมูล	18
	สรุป	20
2	การบัญชีบริหาร	21
	การใช้เทคนิคการบัญชีบริหาร	21
	ผู้ริเริ่มการใช้เทคนิคการบริหาร	34
	ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	35
	สรุป	37
3	บทบาทของนักบัญชี	38
	การใช้ข้อมูลทางการบัญชี	38
	บทบาทของนักบัญชี	40
	สรุป	43
4	คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร	44
	แนวโน้มของนักบัญชีบริหาร	44
	คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร	46
	สรุป	49

บทที่	หน้า
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	50
ผลการศึกษ การแก้ไขปัญหาการบริหารในยุคสภาการวมภาคใต้	50
ข้อเสนอแนะ	60
สรุป	61
ภาคผนวก	
บรรณานุกรม	

บทที่ 1

บทนำ

ในส่วนแรกของบทนี้จะนำเสนอข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของภาคใต้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจทางด้านโครงสร้างของอุตสาหกรรมในภาคใต้ หลังจากนั้นจะได้กล่าวถึงความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการศึกษา

โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของภาคใต้ประกอบด้วยภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคการท่องเที่ยว ภาคเกษตรมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้คือยางพารา ข้าว กากาแฟ ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล ประมง ปศุสัตว์ และสัตว์ปีก ภาคอุตสาหกรรมมีการทำเหมืองแร่ ดีบุก วุลแฟรม ลิกไนท์ แบริท์ ฟลูออไรท์ และยิปซัม นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นรองรับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น อาหารทะเล แช่แข็ง อาหารทะเลกระป๋อง และปลาป่น ส่วนการท่องเที่ยวเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในหลายจังหวัดของภาคใต้ ได้แก่ ภูเก็ต กระบี่ พังงา สงขลา สุราษฎร์ธานี เป็นต้น¹

สาขาอุตสาหกรรมมีการขยายตัวในช่วงปี 2532-2536 (ตารางที่ 1-1) ทั้งภาคใต้ตอนบนและภาคใต้ตอนล่าง แม้ว่าโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคใต้ยังคงพึ่งพาภาคเกษตร แต่แนวความคิดของการพัฒนาระบบการเกษตรเพื่ออุตสาหกรรมมีมากขึ้น ซึ่งคาดว่าภาคอุตสาหกรรมจะมีบทบาทมากขึ้น

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ รายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคใต้

ตารางที่ 1-1 : จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในภาคใต้ (โรง)

จังหวัด	พ.ศ.				
	2532	2533	2534	2535	2536
ตอนบน					
ชุมพร	423	444	444	572	626
ระนอง	126	147	169	195	231
สุราษฎร์ธานี	667	717	719	758	805
นครศรีธรรมราช	1,152	1,184	1,233	1,402	1,492
พังงา	247	258	244	280	308
ภูเก็ต	289	319	362	416	436
กระบี่	161	196	196	251	257
	3,065	3,265	3,367	3,874	4,155
ตอนล่าง					
ตรัง	247	287	359	376	405
พัทลุง	723	764	861	888	893
สงขลา	1,154	1,229	1,175	1,298	1,402
สตูล	84	121	165	175	185
ปัตตานี	773	791	804	813	824
ยะลา	248	271	280	313	343
นราธิวาส	702	711	645	667	687
	3,931	4,174	4,289	4,530	4,739
รวม	6,996	7,439	7,656	8,404	8,894

ที่มา : กองควบคุมโรงงานและศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้

ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ จัดทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ โดยแยกเป็น 5 กลุ่ม คือ อุตสาหกรรมไม้ยางพารา อุตสาหกรรมน้ำมันพืช อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง อุตสาหกรรมยางพารา และอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ ซึ่งสรุปจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญได้ตามตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 : จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ (โรง)

ประเภทโรงงาน	ตอนบน							ตอนล่าง							รวม
	ชุมพร	ระนอง	สุราษฎร์ธานี	นครศรีธรรมราช	พังงา	ภูเก็ต	กระบี่	ตรัง	พัทลุง	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา :															
แปรรูปตัดบ่อน้ำยา	2	-	8	3	2	-	2	6	1	13	1	2	13	-	53
เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	-	-	1	1	-	-	-	3	-	9	-	-	1	-	15
เครื่องเรือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
ป่าแก่ ไม้ปอละสวน ฯลฯ	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	5
ไม้วีเนียร์	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3
ลูกบิด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
ของเด็กเล่น	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	4
	2	-	12	5	3	-	2	10	1	28	1	2	17	-	83
อุตสาหกรรมน้ำมันพืช :															
สกัดน้ำมันปาล์มดิบ	10	-	4	-	-	-	10	4	5	2	-	-	-	-	35
กลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
สกัดน้ำมันเมล็ดยางพารา	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	-	-	-	6
สกัดน้ำมันมะพร้าว	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
	10	-	11	-	-	-	10	6	5	9	-	-	-	-	51

ประเภทโรงงาน	คอนกรีต							คอนกรีต							รวม
	ปูนทราย	ระนอง	สุราษฎร์	นครศรี	พังงา	ภูเก็ต	กระบี่	ตรัง	พัทลุง	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	
			ธานี	ธรรมราช											
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี :															
ปิโตรเคมี	8	8	4	13	2	3	-	7	-	13	4	4	-	-	66
อาหารทะเลกระป๋อง	1	-	2	-	-	-	-	1	-	6	1	5	-	-	16
อาหารทะเลแช่แข็ง	2	5	4	2	-	2	-	6	-	18	1	2	-	-	43
	12	13	10	15	2	5	-	14	-	37	6	11	-	-	125
อุตสาหกรรมยางพารา :															
ยางแผ่นรมควัน	4	-	11	15	1	3	3	12	-	29	1	3	17	12	111
ยางสังกะสี	2	-	4	4	-	-	-	1	1	6	-	-	1	-	19
ถุงมือยาง	-	-	2	-	-	2	1	-	-	11	-	-	-	-	16
ถุงยางอนามัย	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ยางรัดของ	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-	5
พื้นรองเท้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
นวมยางยึด	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
พื้นรองเท้ายาง	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
ยางรองพื้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
น้ำยางข้น	3	-	5	4	1	2	2	12	-	16	1	2	8	-	56
ยางเคโรทีน	3	-	4	4	1	1	1	12	-	14	-	3	8	-	51
ยางผง	-	-	5	2	-	3	-	5	-	8	-	2	3	1	29
	12	-	34	29	3	12	7	44	1	86	2	12	38	13	293

ประเภทโรงงาน	คนบน							คนล่าง							รวม
	ขุนพร	ระนอง	สุราษฎร์ธานี	นครศรีธรรมราช	พังงา	ภูเก็ต	กระบี่	ตรัง	พัทลุง	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	
หินอ่อน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
แร่ดีบุก	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
หนวด	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	4
	3	-	3	5	1	8	-	2	1	36	-	-	2	5	66
รวม	39	13	70	54	9	25	19	76	8	196	9	25	57	18	618

ที่มา : ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ ปี 2534

จากตารางที่ 1-1 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดสามลำดับแรกในเขตภาคใต้ตอนบนคือ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร ส่วนเขตภาคใต้ตอนล่างคือ สงขลา พัทลุง และปัตตานี แต่เมื่อพิจารณาตารางที่ 1-2 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ พบว่า เขตภาคใต้ตอนบน อุตสาหกรรมไม้ยางพารามีมากในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพังงา อุตสาหกรรมน้ำมันพืชมีมากในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร และกระบี่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมงมีมากในจังหวัดนครศรีธรรมราช ระนอง และชุมพร อุตสาหกรรมยางพารามีมากในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพรและภูเก็ต ส่วนอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ มีมากในจังหวัดภูเก็ต และนครศรีธรรมราช

ในเขตภาคใต้ตอนล่าง การกระจายตัวของอุตสาหกรรมที่สำคัญมีลักษณะดังนี้ อุตสาหกรรมไม้ยางพารามีมากในจังหวัดสงขลา ยะลา และตรัง อุตสาหกรรมน้ำมันพืชมีมากในจังหวัดสงขลา ตรัง และพัทลุง อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมงมีมากในจังหวัดสงขลา ตรัง และปัตตานี อุตสาหกรรมยางพารามีมากในจังหวัดสงขลา ตรัง และยะลา ส่วนอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ มีมากในจังหวัดสงขลา นราธิวาส และตรัง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าอุตสาหกรรมของภาคใต้มีลักษณะรองรับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญในภาคใต้คือ ยางพารา (ให้ผลผลิตในรูปแบบน้ำยางและไม้ยาง) ปาล์มน้ำมันและมะพร้าว (ให้ผลผลิตในรูปแบบของน้ำมันพืช) ประมง (ให้ผลผลิตในรูปแบบปลาป่นและอาหารทะเล) การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจึงมีลักษณะจัดตั้งใกล้แหล่งวัตถุดิบ เช่น ปาล์มน้ำมันกระจายพืชเพาะปลูกในเขตจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี เป็นต้น โรงงานปาล์มน้ำมันจะเกิดขึ้นในเขตจังหวัดดังกล่าว

ตารางที่ 1-3 : การส่งเสริมการลงทุน การร่วมลงทุน และเงินลงทุนในอุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคใต้

ประเภทโรงงาน	จำนวนโรงงาน	การส่งเสริมการลงทุน*1		การร่วมลงทุน		เงินลงทุน (ล้านบาท)*3
		ได้	ไม่ได้	ไทย	ไทย-ต่างชาติ*2	
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา						
แปรรูปอัดบ่อน้ำยา	53	11 (20.8)	42 (79.2)	52 (98.1)	1 (1.9)	0.9 - 80.0
เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	15	13 (86.6)	2 (14.4)	8 (53.3)	7 (46.7)	2.1 - 99.0
เครื่องเรือน	1	- (-)	1(100.0)	1(100.0)	- (-)	NA
ป่าแก่ ไม้ประสานฯลฯ	5	5(100.0)	- (-)	3 (60.0)	2 (40.0)	7.0 - 360.0
ไม้วีเนียร์	3	2 (66.7)	1 (33.3)	1 (33.3)	2 (66.7)	51.4 - 55.0
ลูกบิด	2	1 (50.0)	1 (50.0)	1 (50.0)	1 (50.0)	7.4 - 20.0
ของเด็กเล่น	4	1 (25.0)	3 (75.0)	4(100.0)	- (-)	4.5 - 35.0
อุตสาหกรรมไม้แปรรูป						
สกัดน้ำมันปาล์มดิบ	35	16 (45.7)	19 (52.3)	30 (85.7)	5 (14.3)	0.3 - 210.0
กลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์	3	- (-)	3(100.0)	2 (66.7)	1 (33.3)	4.2 - 66.1
สกัดน้ำมันเมล็ดคางพารา	6	- (-)	6(100.0)	6(100.0)	- (-)	0.5 - 6.4
สกัดน้ำมันมะพร้าว	7	- (-)	7(100.0)	7(100.0)	- (-)	0.1 - 6.9
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์						
ประมง						
ปลาแปน	66	- (-)	66(100.0)	66(100.0)	- (-)	1.1 - 52.0
อาหารทะเลกระป๋อง	16	13(81.25)	3 (18.75)	10 (62.5)	6 (37.5)	15.0 - 136.0
อาหารทะเลแช่แข็ง	43	29 (67.4)	14 (32.6)	29 (67.4)	14 (32.6)	1.2 - 220.0

ประเภทโรงงาน	จำนวน โรงงาน	การส่งเสริมการลงทุน*1		การร่วมลงทุน		เงินลงทุน (ล้านบาท)*3
		ได้	ไม่ได้	ไทย	ไทย-ต่างชาติ*2	
อุตสาหกรรมยางพารา						
ยางแผ่นรมควัน	111	- (-)	111(100.0)	111(100.0)	- (-)	0.3 - 231.0
ยางสิ่งแห้ง	19	- (-)	19(100.0)	19(100.0)	- (-)	0.8 - 55.0
ถุงมือยาง	16	16(100.0)	-(-)	8(50.0)	8 (50.0)	15.1 - 217.0
ถุงยางอนามัย	1	1(100.0)	- (-)	- (-)	1 (100.0)	30.0
ยางรัดของ	5	3 (60.0)	2 (40.0)	3 (60.0)	2 (40.0)	0.5 - 78.6
พื้นรองพองน้ำ	1	1(100.0)	- (-)	1(100.0)	- (-)	17.1
แถบยางยึด	1	1(100.0)	- (-)	- (-)	1 (100.0)	175.0
พื้นรองเท้ายาง	2	2(100.0)	- (-)	1(100.0)	1 (100.0)	3.6 - 60.0
ยางรองพื้น	1	1(100.0)	- (-)	1(100.0)	- (-)	34.5
น้ำยางข้น	56	55 (98.2)	1 (1.8)	37 (66.1)	19 (33.9)	3.8 - 90.1
ยางเดือฟ	51	29 (56.9)	22 (43.1)	42 (82.4)	9 (17.6)	4.1 - 90.1
ยางแท่ง	29	12 (41.4)	17 (58.6)	26 (89.7)	3 (10.3)	12.0 - 231.0
อุตสาหกรรมพลาสติกและ อื่นๆ						
ถุงพลาสติก	23	22 (95.7)	1 (4.3)	23(100.0)	- (-)	1.0 - 20.4
ขวดพลาสติก	6	6(100.0)	- (-)	6(100.0)	- (-)	1.7 - 8.5
เม็ดพลาสติก (จาก พลาสติกเก่า)	7	7(100.0)	- (-)	7(100.0)	- (-)	0.7 - 5.3
โพลี	5	5(100.0)	- (-)	5(100.0)	- (-)	1.2 - 9.0

ประเภทโรงงาน	จำนวน โรงงาน	การส่งเสริมการลงทุน*1		การร่วมลงทุน		เงินลงทุน (ล้านบาท)*3
		ได้	ไม่ได้	ไทย	ไทย-ต่างชาติ*2	
เชือกฟาง หลอดกาแฟ	1	1(100.0)	- (-)	1(100.0)	- (-)	10.9
ฝาจุก	1	1(100.0)	- (-)	1(100.0)	- (-)	0.8
กระป๋องโลหะบรรจุ						
อาหาร	3	- (-)	3(100.0)	2 (66.7)	1 (33.3)	15.0 - 145.0
ถังโลหะ	3	- (-)	3(100.0)	3(100.0)	- (-)	25.0 - 86.5
พอกหนัง	1	- (-)	1(100.0)	1(100.0)	- (-)	5.4
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	2	- (-)	2(100.0)	- (-)	2 (100.0)	8 - 58.6
รองเท้ากีฬา	1	- (-)	1(100.0)	- (-)	1 (100.0)	60.0
กล่องกระดาษ	1	1(100.0)	- (-)	1(100.0)	- (-)	4.5
เซรามิกส์	3	2 (66.7)	1 (33.3)	3(100.0)	- (-)	2.8 - 78.9
ปูนซีเมนต์, กระเบื้อง	2	- (-)	2(100.0)	NA	NA	42.5 - 227.2
หินอ่อน	2	2(100.0)	- (-)	2(100.0)	- (-)	0.8
แร่ดีบุก	1	- (-)	1(100.0)	NA	NA	805
นมสด	4	4(100.0)	- (-)	4(100.0)	- (-)	2.3 - 5.9

* 1 ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละ

* 2 ต่างชาติที่ร่วมลงทุน ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกง อังกฤษ สหรัฐอเมริกา
ไต้หวัน เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก และแคนาดา

* 3 หมายถึงมูลค่าสูงสุดและต่ำสุดของเงินลงทุนในอุตสาหกรรมนั้นๆ

ที่มา : การวิเคราะห์ข้อมูลของคณะวิจัย โดยอาศัยข้อมูลจาก ทำเนียบ

โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ (ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ภาคใต้ 2534)

จากตารางที่ 1-3 แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมการลงทุน การร่วมลงทุน และเงินลงทุนในอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมไม้ยางพารา จะกระจายอยู่ในเกือบทุกประเภท อุตสาหกรรมป่าแก๊ ไม้ประสาน ได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 100 อุตสาหกรรมน้ำมันพืชจะได้รับการส่งเสริมเฉพาะอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มดิบ ร้อยละ 45.7 อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมงได้รับการส่งเสริมในอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง ร้อยละ 81.25 และอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง ร้อยละ 67.4 อุตสาหกรรมยางพารา จะได้รับการส่งเสริมการลงทุนกระจายอยู่ในเกือบทุกประเภท ยกเว้นอุตสาหกรรมยางแผ่นรมควัน และอุตสาหกรรมยางฝังแห้ง ส่วนอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ จะได้รับการส่งเสริมในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

การร่วมลงทุน จะกระจายอยู่ในอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนจำนวนมาก ต้องอาศัยตลาดต่างประเทศ หรือ เทคโนโลยีสูง การร่วมลงทุนจะกระจายอยู่ในทุกอุตสาหกรรม ประเทศที่เข้ามาร่วมลงทุนประกอบด้วย ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮ่องกง อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก และแคนาดา ประเทศที่เข้ามาร่วมลงทุนมากที่สุดคือ มาเลเซีย สิงคโปร์ และญี่ปุ่น

เงินลงทุนของอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ จะมีช่วงการลงทุนระหว่างมูลค่าสูงสุดและมูลค่าต่ำสุด แตกต่างกันในอุตสาหกรรมทุกกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระดับของการนำเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมกลุ่มนั้นๆ มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดแทนภาคเกษตร การค้าและการผลิตมิได้สนองความต้องการภายในประเทศเท่านั้น แต่ขยายวงกว้างไปสู่ตลาดโลก ลักษณะการประกอบธุรกิจในครอบครัว กลายเป็นกิจการขนาดใหญ่ มีการนำกิจการเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อกระจายหุ้นให้

กับประชาชนโดยทั่วไป สภาพการค้าและการประกอบกาที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว ทำให้การค้าเป็นธุรกิจต้องการนักบริหารมืออาชีพ ต้องใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีใหม่²

สภาวการณ์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การดำเนินธุรกิจไปได้ดีต้องอาศัยบทบาทของนักบัญชีมาส่งเสริมนักบริหารมืออาชีพ ซึ่งนักบริหารเหล่านี้จะต้องอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ และความคิดเห็นจากนักบัญชีมาวิเคราะห์วางแผน ควบคุมและตัดสินใจในการดำเนินกิจการ และดำเนินการทางด้านบริหารการเงิน ดังนั้น นักบัญชีต้องแสดงบทบาทในฐานะนักบัญชีบริการมากขึ้นดังนี้³

1. ทำหน้าที่บริการข้อมูล เพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลเพียงพอในด้านการควบคุมและการตัดสินใจ
2. ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางการจัดการ โดยให้ข้อมูลของภาวะเศรษฐกิจเพื่อใช้ในการพิจารณาทางเลือกต่างๆ
3. ทำหน้าที่จัดทำแผนและการควบคุม ซึ่งเป็นงานที่สำคัญ คือการทำแผนงานให้อยู่ในรูปของงบประมาณและนางบประมาณดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการควบคุมพร้อมทั้งประเมินผลโดยการเปรียบเทียบระหว่างงบประมาณกับข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง
4. ทำหน้าที่ติดต่อและประสานงาน ความสำเร็จของการบัญชีบริการ คือความสามารถในการติดต่อและประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งรวมทั้งผู้บริหารและผู้ผู้ได้บังคับบัญชา
5. ทำหน้าที่จัดวางระบบ เพื่อการจัดทำระบบการควบคุมและการรายงานทางการเงิน
6. ทำหน้าที่ปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เหมาะสมกับภาวะทางเศรษฐกิจ

2. มารวย ผดุงสิทธิ์ "บทบาทของนักบัญชีกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ" การปรับตัวของนักบัญชีกับการไปสู่ความเป็น NICS (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2532) หน้า 11

3. Chadwich, Leslie, The Essence of Management Accounting (Singapore : Prentice Hall, 1991) p. 4-5

บัญชีบริหาร เป็นข้อมูลที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อการบริหาร วางแผน และการตัดสินใจ ภายในองค์การ วัตถุประสงค์การ วัตถุประสงค์การของบัญชีบริหารในสหรัฐอเมริกาเริ่มในศตวรรษที่ 19 โดยเริ่มใช้ในอุตสาหกรรมก่อน ในระยะแรกจะเน้นการบริหารทางด้านต้นทุนและนำเข้าสู่การใช้ข้อมูลทางด้านการตัดสินใจ ในช่วง 1980 มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคนิคการผลิต ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีบริหารอย่างมาก⁴ ญี่ปุ่นผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านบัญชีบริหาร ในช่วงปลายศตวรรษที่ 1970 ญี่ปุ่นให้ความสนใจกับคุณภาพ ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนลดลง ญี่ปุ่นพัฒนาการบัญชีบริหารตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา 10-15 ปี ซึ่งข้อสรุปของการบัญชีบริหารของญี่ปุ่นมีดังนี้⁵

1. บางธุรกิจญี่ปุ่นใช้บัญชีบริหารที่พัฒนาแตกต่างไปจากสหรัฐอเมริกา แต่บางธุรกิจญี่ปุ่นใช้บัญชีบริหารที่ใกล้เคียงกับสหรัฐอเมริกา
2. สร้างข้อผูกพันกับลูกค้าทั่วโลก ธุรกิจญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญกับลูกค้าเป็นลำดับแรก แทนการให้ความสำคัญกับผู้ถือหุ้น
3. นักบริหารญี่ปุ่นสร้างแนวความคิดว่า ราคาขายลดลงพร้อมกับการลดต้นทุน เพื่อจะได้รักษาผลกำไรและทำให้ธุรกิจดำเนินการต่อไปได้ พร้อมทั้งมีผลตอบแทนให้แก่นักลงทุน ส่วนนักบริหารสหรัฐอเมริกาเชื่อว่าราคาขายเป็นผลมาจากต้นทุน ดังนั้น ในภาวะเงินเฟ้อต้นทุนที่เพิ่มขึ้นกดดันให้มีการเพิ่มราคาขาย
4. นักบริหารญี่ปุ่นดำเนินการควบคุมต้นทุน ในช่วงวางแผนการผลิตและพัฒนาวงจรการผลิต แทนการควบคุมต้นทุนเมื่อผลิตเสร็จแล้ว

4. Kaplan, Robert S., and Atkinson, Anthony, A., Advanced Management Accounting, 2nd edition, (Singapore : Prentice-Hall, 1989)

p. 2-9

5. Howell Robert A. and Sakurai, Michiharu "Management Accounting (and Other) Lessons from the Japanese" Management Accounting (December 1992) p. 28-34

5. การจัดทำรายงานของญี่ปุ่นจะจัดทำอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้หน่วยงานรับทราบทันที จะช่วยให้เกิดการแก้ไขข้อบกพร่อง ระบบข้อมูลขององค์การธุรกิจญี่ปุ่น จะไหลเวียนแน่นอนข้ามหน่วยงานต่างๆ ในระดับล่าง แทนระบบเดิมที่ รายงานข้อมูลจากระดับล่างขึ้นสู่ระดับบน
6. ธุรกิจญี่ปุ่นจัดทำงบประมาณงวดครึ่งปี พร้อมแผนกลยุทธ์ และพยายามลด เวลาการจัดทำงบประมาณลงธุรกิจ สหรัฐอเมริกาเน้นการจัดทำงบประมาณ เป็นปี ซึ่งเสียเวลาในการจัดทำอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีการปรับเปลี่ยน งบประมาณในช่วงระหว่างปี เนื่องจากภาวะการแข่งขันก่อให้เกิดการปรับ เปลี่ยนแผนงาน
7. ธุรกิจญี่ปุ่นประเมินผลโดยการพิจารณาอัตราผลตอบแทนการขาย แทนการ พิจารณาอัตราผลตอบแทนการลงทุน
8. นักบัญชีบริหารญี่ปุ่น จะพยายามพัฒนาการนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีในทิศทาง การประหยัดต้นทุนการจัดทำงบประมาณ
9. นักบริหารญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกขั้นตอน ดังนั้น การจ้างบุคลากรทางด้านบัญชีจะเน้นการคัดเลือก การฝึกอบรมและการพัฒนา
10. นักบัญชีญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทต่อการตัดสินใจเรื่องสำคัญหลายเรื่อง เช่น การ วางแผนการผลิตและต้นทุน การควบคุมต้นทุน การจัดทำงบประมาณ

การพัฒนาของบัญชีบริหารญี่ปุ่น มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางด้านหลักการบัญชี

อาจกล่าวได้ว่าระบบบัญชีบริหารเดิมอาจเหมาะสมกับระบบการผลิตที่เน้นการใช้แรงงาน แต่ ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์ และการวัดผลการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและ เชื่อถือได้ในสภาพการผลิตที่ใช้เครื่องจักรแทนแรงงาน อย่างไรก็ตาม ไม่อาจจะถือเป็นข้อยุติ ได้ว่านักบัญชีจะต้องยกเลิกระบบบัญชีบริหารที่เข้ามาแล้วทั้งหมด⁶

6. ดวงมณี โกมารทัต, กัญญา นวลแข และคณูชา คุณพนิชกิจ "การพัฒนาระบบการบัญชี บริหาร ก้าวสำคัญของธุรกิจในยุคการผลิตแบบไฮเทค" การปรับตัวของนักบัญชีกับการไปสู่ ความเป็น NICS (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2532) หน้า 87

การจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบัญชีบริหารสำหรับหน่วยงานต่างๆ อาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะการดำเนินงานทางธุรกิจและระดับความต้องการของผู้บริหารในหน่วยงานนั้นๆ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเครื่องมือต่างๆ ที่ช่วยในการจัดทำข้อมูลทางบัญชีบริหารได้เปลี่ยนแปลงจากในอดีตอย่างมาก นั่นคือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศได้แพร่ขยายไปยังระบบงานต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดเตรียมข้อมูล การประมวลผล และการรายงานต่างๆ เป็นต้น⁷

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคใต้ ทำให้เกิดการจำเป็นในการบริหารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การพัฒนาธุรกิจการค้าของโลกที่เป็นระบบเดียวกันและเป็นระบบเสรี และการรวมตัวเป็นเขตการค้าเสรี ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะใช้เงินทุนและเทคโนโลยีสูง ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ผู้บริหารมีความมั่งคั่งระวางทางด้านการบริหารงาน ดังนั้นการใช้จ่ายงานทางการเงินและเทคโนโลยีต่างๆ ทางการเงินต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารที่วางแผนระดมทุนจากตลาดหลักทรัพย์มีความจำเป็นที่ต้องยกระดับมาตรฐานของรายงานการเงินให้ได้ตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด นักบัญชีจึงต้องพัฒนาคุณภาพของตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพต่อบทบาทที่สำคัญในการที่จะให้ข้อมูลทางการเงินเพื่อสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าโลก⁸

ในกลุ่มประเทศอาเซียน มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีเช่นกันเรียกว่า เขตการค้าเสรีอาเซียน (Asian Free Trade Area) ซึ่งเรียกย่อว่า อาฟต้า (AFTA) เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อลดภาษีนำเข้าประเทศต่างๆ เหลือร้อยละ 0-5 นอกจากนี้เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2537 มีโครงการร่วมมือกันใน 3 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย-มาเลเซียและไทย เรียกว่า โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT) ซึ่งโครงการนี้จะมีผลต่อ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

7. ศิริลักษณ์ วิจารณ์กิจอำนวย "ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อบัญชีบริหาร" นักบัญชีกับธุรกิจยุคไฮเทค (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2534) หน้า

8. กองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า การค้าบริการสาขาบริหารธุรกิจ ด้านวิชาชีพ การบัญชี (กองบัญชีธุรกิจ 2536) หน้า 1

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจภาคใต้ การเปลี่ยนแปลงภาวะการค้าโลก การรวมกลุ่มของอาเซียน และสุดท้ายโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย ล้วนแต่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านการใช้ข้อมูล ดังนั้น บทบาทของนักบัญชีจัดทำข้อมูล เพื่อมุ่งเน้นทางด้านภาษีอากร จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้สามารถเป็นผู้สนับสนุนข้อมูลในเชิงการบริหารให้ผู้บริหาร นอกจากนี้ ระบบบัญชีบริหารเองยังมีการพัฒนารูปแบบของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการนำเครื่องมือต่างๆ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ เข้ามามีบทบาทในการจัดทำระบบสารสนเทศ ทำให้บัญชีบริหารมีความสำคัญมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับบัญชีบริหารในเรื่องการนำเทคนิคของบัญชีบริหารไปใช้ และบทบาทของนักบัญชีบริหารในภาคใต้มีโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 8,000 โรงงาน และโรงงานที่มีความสำคัญต่อภาคใต้มีลักษณะเป็นกลุ่มที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คือ กลุ่มอุตสาหกรรมไม้ยางพารา กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมันพืช กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง กลุ่มอุตสาหกรรมยางพาราและกลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ

อุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคใต้ ได้รับการส่งเสริมการลงทุน การร่วมลงทุนกับต่างชาติ หรือวงเงินลงทุนที่สูง ปัจจุบันเหล่านี้มีผลทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีมาตรฐานรวมทั้งการพัฒนาของผู้บริหารในการใช้ข้อมูลทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ยังมิได้มีการศึกษากันทั้งที่การพัฒนาทางธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็ว วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ

1. ทราบถึงเทคนิคทางบัญชีบริหารที่อุตสาหกรรมในภาคใต้ใช้อยู่ในปัจจุบัน
2. ทราบถึงบทบาทของนักบัญชี
3. ทราบถึงคุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการวิจัย "การใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้" จะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับปัญหาการบริหารของอุตสาหกรรมภาคใต้ ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐบาล เช่น กรมสรรพากร กรมทะเบียนการค้า เป็นต้น ที่จะทราบแนวโน้มของระบบบัญชีของธุรกิจ
3. เป็นแนวทางและข้อมูลในการจัดเตรียมความพร้อมของนักบัญชีเพื่อรับมือภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิธีวิจัย

วิธีวิจัยโครงการ "การใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรม ภาคใต้" ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บข้อมูล ลักษณะข้อมูลในการประเมินผลครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งจะมาจากการสร้างแบบสัมภาษณ์สหบัญชี และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งจะได้มาจากการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. วิธีสุ่มตัวอย่าง การเลือกตัวอย่าง จะเลือกทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ โดยเลือกตัวอย่าง 100 ตัวอย่างจากโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลา ตรัง และสุราษฎร์ธานี เนื่องจาก 3 จังหวัดนี้มีโรงงานอุตสาหกรรมมาก เรียงตามลำดับการกระจายสัดส่วนในการจัดเก็บข้อมูลแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนโรงงานดังนี้

<u>จังหวัด</u>	<u>จำนวนโรงงาน</u>	<u>จำนวนแบบสอบถาม</u>
สงขลา	196	58
ตรัง	76	22
สุราษฎร์ธานี	<u>70</u>	<u>20</u>
	<u>342</u>	<u>100</u>

จากจำนวนแบบสอบถาม 100 ตัวอย่าง จะกระจายการจัดเก็บไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ตามสัดส่วนของโรงงานในแต่ละกลุ่ม ซึ่งในแต่ละจังหวัดจะมีการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแบบสอบถามที่จัดเก็บ		
	สงขลา	ตรัง	สุราษฎร์ธานี
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา	8	3	4
อุตสาหกรรมน้ำมันพืช	4	2	3
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง	10	4	3
อุตสาหกรรมยางพารา	25	13	10
อุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ	11	-	-
	58	22	20

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ เทคนิคบัญชีบริหารที่ใช้ บทบาทของนักบัญชี และคุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร การวิเคราะห์ข้อมูลจะอยู่ในรูปร้อยละ

เนื้อหาของการจัดเก็บข้อมูล

คณะผู้วิจัยวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้กระจายในพื้นที่ 3 จังหวัด ซึ่งมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคนี้มากในสามลำดับแรก และกระจายตัวอย่างข้อมูลไปตามอุตสาหกรรมแต่ละกลุ่ม การจัดเก็บข้อมูลเกิดปัญหาขึ้นดังนี้

1. ข้อมูลของท่าเรืออุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคนี้ ปี 2534 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทันสมัยที่สุด แต่การจัดเก็บข้อมูลค่าเงินการในปี 2536 ทำให้ข้อมูลบางตัวคลาดเคลื่อนจากจากความเป็นจริง เช่น โรงงานบางแห่งปิดกิจการ โรงงานบางแห่งย้ายที่ตั้ง หรือโรงงานบางแห่งเปลี่ยนชื่อ ปัญหาเหล่านี้ทำให้การจัดเก็บข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ต้องการ

2. การจัดทำข้อมูลทางการเงินของโครงการ บางแห่งมอบหมายให้ทางสำนักงานใหญ่ดำเนินการ ซึ่งสำนักงานใหญ่บางแห่งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร หาดใหญ่ เป็นต้น ทำให้ต้องมีการจัดเก็บข้อมูลย้อนกลับมาจากสำนักงานใหญ่

3. โรงงานบางแห่ง มีลักษณะแยกตัวจากการดำเนินงานของโรงงานที่เคยมีอยู่แล้ว แต่ใช้ชื่อใหม่ เช่น มีโรงงานในจังหวัดตรัง แต่เปิดโรงงานใหม่ในจังหวัดสงขลา ซึ่งโรงงานเหล่านี้บางแห่งใช้สมุหบัญชีคนเดียวกัน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงการเก็บข้อมูลโดยเพิ่มเติมตัวอย่างการเก็บจาก 100 ตัวอย่าง เป็น 120 ตัวอย่าง โดยกระจายตัวอย่างการเก็บในจังหวัดต่างๆ ดังนี้

สงขลา	11	ตัวอย่าง
ตรัง	5	ตัวอย่าง
สุราษฎร์ธานี	4	ตัวอย่าง

การเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จะกระจายไปยังอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ 4 กลุ่มคือ กลุ่มอุตสาหกรรมไม้ยางพารา อุตสาหกรรมน้ำมันพืช อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง และอุตสาหกรรมยางพารา ส่วนอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ นั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าโครงการของอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ของแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างกันมาก การเก็บตัวอย่างในรอบแรกควรเพียงพอแล้ว การกระจายของตัวอย่างตามประเภทอุตสาหกรรม เป็นดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บเพิ่ม		
	สงขลา	ตรัง	สุราษฎร์ธานี
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา	2	1	1
อุตสาหกรรมน้ำมันพืช	-	-	-
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง	3	1	1
อุตสาหกรรมยางพารา	6	3	1
	11	5	4

การจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถเก็บข้อมูลได้ 86 ชุด โดยกระจายอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ดังนี้

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บได้		
	สงขลา	ตรัง	สุราษฎร์ธานี
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา	8	4	4
อุตสาหกรรมน้ำมันพืช	4	1	1
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง	12	5	4
อุตสาหกรรมยางพารา	18	12	4
อุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ	9	-	-
	51	22	13

สรุป

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคใต้ ยังคงพึ่งพาภาคเกษตร อย่างไรก็ตามภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้น อุตสาหกรรมของภาคใต้จะรองรับผลผลิตของภาคเกษตร ซึ่งศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ แยกอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ออกเป็น 5 ประเภทคือ อุตสาหกรรมไม้ยางพารา อุตสาหกรรมน้ำมันพืช อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง อุตสาหกรรมยางพารา และอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงเทคนิคทางบัญชีบริหารที่อุตสาหกรรมในภาคใต้ใช้อยู่ในปัจจุบัน บทบาทของนักบัญชี และคุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร วิธีการวิจัยคือการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ การสุ่มตัวอย่างจากอุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคใต้ จำนวน 100 ตัวอย่าง จากจังหวัดสงขลา ตรัง และสุราษฎร์ธานี ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอในรูปแบบของร้อยละ แยกการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนคือ เทคนิคบัญชีบริหารที่ใช้ บทบาทนักบัญชี และคุณสมบัติของนักบัญชี

บทที่ 2

การบัญชีบริหาร

การบัญชีบริหารคือ การจัดทำรายงานขององค์การธุรกิจ เพื่อผู้ภายในองค์การเอง ได้แก่ผู้บริหาร ดังนั้น การจัดทำรายงานจึงมีความเป็นอิสระในใช้หลักการบัญชี รายละเอียดที่ชัดเจน และเกี่ยวข้องกับอนาคต¹ การบัญชีบริหารเข้ามามีบทบาทในเรื่องของการตัดสินใจ การวางแผนและการควบคุม และการประเมินผล การจัดทำข้อมูลของธุรกิจไทยมักเน้นการจัดทำรายงานเสนอบุคคลภายนอก ซึ่งได้แก่ หน่วยงานของรัฐบาล นักลงทุน เจ้าหนี้ เป็นต้น ปัจจุบันการพัฒนาทางด้านธุรกิจในด้านต่างๆ มีมากขึ้น รวมทั้งการแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มขึ้น ดังนั้นข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจดำเนินงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น

การใช้เทคนิคการบัญชีบริหาร

คณะผู้วิจัยมีความสนใจว่าอุตสาหกรรมในภาคีได้มีการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหาร มากน้อยเพียงใด ซึ่งการศึกษาแยกออกเป็น 5 กลุ่ม (1) การจัดทำงบกำไรขาดทุน (2) การตัดสินใจ (3) การวางแผนและการควบคุม (4) การกระจายอำนาจ และ (5) การวิเคราะห์ทางการเงิน

การจัดทำงบกำไรขาดทุน

งบกำไรขาดทุน เป็นงบที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับงวดเวลาใดเวลาหนึ่ง รูปแบบของงบกำไรขาดทุนสามารถจัดทำให้สอดคล้องกับการใช้ข้อมูลได้ 3 แบบ คือ

1. งบกำไรขาดทุน เพื่อรายงานบุคคลภายนอก
2. งบกำไรขาดทุน เพื่อการตัดสินใจ (รายงานแบบกำไรส่วนเกิน)
3. งบกำไรขาดทุน เพื่อการประเมินผล (รายงานแบบกำไรส่วนเกิน และแยกเป็นหน่วยงาน)

ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำงบกำไรขาดทุนจะอยู่ในรูปแบบเพื่อรายงานบุคคลภายนอก เป็นงบกำไรขาดทุนที่นักบัญชีของอุตสาหกรรมภาคีได้จัดทำ และมีความเข้าใจมากที่สุด ซึ่งงบกำไรขาดทุนในลักษณะ เช่นนี้จำเป็นต้องจัดทำขึ้นเพื่อการเสียภาษี ส่วนงบกำไรขาดทุนเพื่อ

1. Horngren, Charles T. and Sandem, Gray L. Introduction to Management Accounting, 8th edition (Prentice-Hall International, Inc., 1990) p.16

การตัดสินใจ และเพื่อการประเมินผลมีความเข้าใจกันน้อยมาก ตารางที่ 2-1 แสดงให้เห็นถึงการจัดทำงบกำไรขาดทุน นักบัญชีของอุตสาหกรรมภาคใต้มีการจัดทำงบกำไรขาดทุน เพื่อรายงานบุคคลภายนอก ร้อยละ 100 มีการจัดทำหรือเข้าใจงบกำไรขาดทุนเพื่อการตัดสินใจเพียงร้อยละ 41.8 และมีการจัดทำและเข้าใจงบกำไรขาดทุนเพื่อการประเมินผลเพียงร้อยละ 47.6

ตารางที่ 2-1 : การจัดทำงบกำไรขาดทุน (หน่วย : ร้อยละ)

งบกำไรขาดทุน	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
งบกำไรขาดทุนเพื่อ รายงานบุคคลภายนอก	100.0	-	-	-	-
งบกำไรขาดทุนเพื่อ การตัดสินใจ	17.4	7.0	5.8	11.6	58.2
งบกำไรขาดทุน เพื่อการประเมินผล	19.8	11.6	8.1	8.1	52.4

จากตารางที่ 2-1 พบว่าในปัจจุบันอุตสาหกรรมในภาคใต้จัดทำงบกำไรขาดทุนเพื่อการตัดสินใจ ร้อยละ 17.4 และจัดทำงบกำไรขาดทุนเพื่อการประเมินผล ร้อยละ 19.8 ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมาก

การตัดสินใจ

ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจจะอยู่ในรูปข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ การบัญชีบริหารจะเข้ามาช่วยสนับสนุนข้อมูลในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณ แต่การตัดสินใจของผู้บริหารจะต้องนำประสบการณ์ สัญชาตญาณ และวิจารณญาณมาประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณ² การตัดสินใจของธุรกิจประกอบด้วย การตัดสินใจระยะสั้นและการตัดสินใจระยะยาว ผลการศึกษาสรุปได้ตามตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 : การตัดสินใจ (หน่วย : ร้อยละ)

งบกำไรขาดทุน	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
<u>การตัดสินใจระยะสั้น</u>					
การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน	24.4	11.6	2.3	15.1	46.6
การกำหนดราคาขาย ต้นทุนผลิตผันแปร					
บวกก่าไร	16.3	17.4	3.5	5.8	57.0
ต้นทุนผลิตบวกก่าไร	14.0	16.3	2.3	3.5	64.0
ต้นทุนผลิตและค่า ใช้จ่ายในการขาย และบริหารผันแปร					
บวกก่าไร	15.0	10.5	5.8	4.7	64.0

2. Arnold, John and Hope Tony. Accounting for management Decisions, 2nd edition (Prentice Hall International 1990), p.54

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

งบกำไรขาดทุน	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
ต้นทุนผลิตและค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหารบวก กำไร	10.5	5.8	3.5	4.7	75.5
การซื้อสินค้าหรือผลิต เอง	16.3	8.1	5.8	3.5	66.3
การยกเลิกสินค้าหรือ หน่วยงาน	30.2	11.6	3.5	7.0	47.7
การเพิ่มสินค้าหรือ หน่วยงาน	24.4	8.1	1.2	8.1	58.2
สินค้าคงเหลือ	20.9	8.1	1.2	3.5	66.3
<u>การตัดสินใจระยะยาว</u>					
การวิเคราะห์งบจ่าย ลงทุน					
NPV	34.9	11.6	3.5	7.0	43.0
IRR	39.5	11.6	2.3	10.5	36.1
PI	39.5	11.6	1.2	9.3	38.4
Payback period	39.5	9.3	1.2	8.1	41.9

จากตารางที่ 2-2 การตัดสินใจระยะสั้นประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขาย การซื้อสินค้าหรือผลิตเอง การยกเลิกสินค้าหรือหน่วยงาน การเพิ่มสินค้าหรือหน่วยงาน และสินค้าคงเหลือ จากการศึกษาพบว่า นักบัญชีรู้จักเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจระยะสั้นน้อยมาก รู้จักเกินกว่าร้อยละ 50 เพียง 2 เทคนิคคือ การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และการยกเลิกสินค้าหรือหน่วยงาน

การตัดสินใจระยะยาว คือการวิเคราะห์งบจ่ายลงทุน ซึ่งมีเทคนิคการวิเคราะห์โครงการ 4 วิธีคือ NPV (Net Present Value) IRR (Internal Rate of Return) PI (Profitability Index) และ Payback period ผลของการศึกษาพบว่า นักบัญชีเข้าใจเทคนิคการวิเคราะห์โครงการมากกว่าร้อยละ 50 ทั้ง 4 เทคนิค

การวางแผนและการควบคุม

การจัดทำงบประมาณ คือการกำหนดรายละเอียดของการวางแผนในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงแหล่งเงินทุนที่จัดหาและการใช้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง การวางแผนเป็นวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำงบประมาณ ซึ่งจะทำให้แผนงานเกิดการดำเนินงานได้ การจัดทำงบประมาณมีหลายรูปแบบ ปกติองค์การธุรกิจจะจัดทำงบประมาณหลัก ซึ่งมีส่วนประกอบงบประมาณ 3 ส่วนคือ (1) งบประมาณขาย (2) งบประมาณดำเนินการ และ (3) งบประมาณงบการเงิน³

งบประมาณขายเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดทำงบประมาณ ยอดขายได้มาจากการคาดคะเน วิธีการคาดคะเนยอดขายได้มาจากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานหลายหน่วย โดยเฉพาะหน่วยงานทางด้านการตลาด ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลทางด้านการวิจัยตลาด ประกอบกับความคิดเห็นของพนักงานขาย นอกจากนี้ผู้บริหารระดับสูงยังคงต้องการข้อมูลทางด้านภาวะเศรษฐกิจรวมทั้งแนวโน้มนโยบายการขายในอนาคต

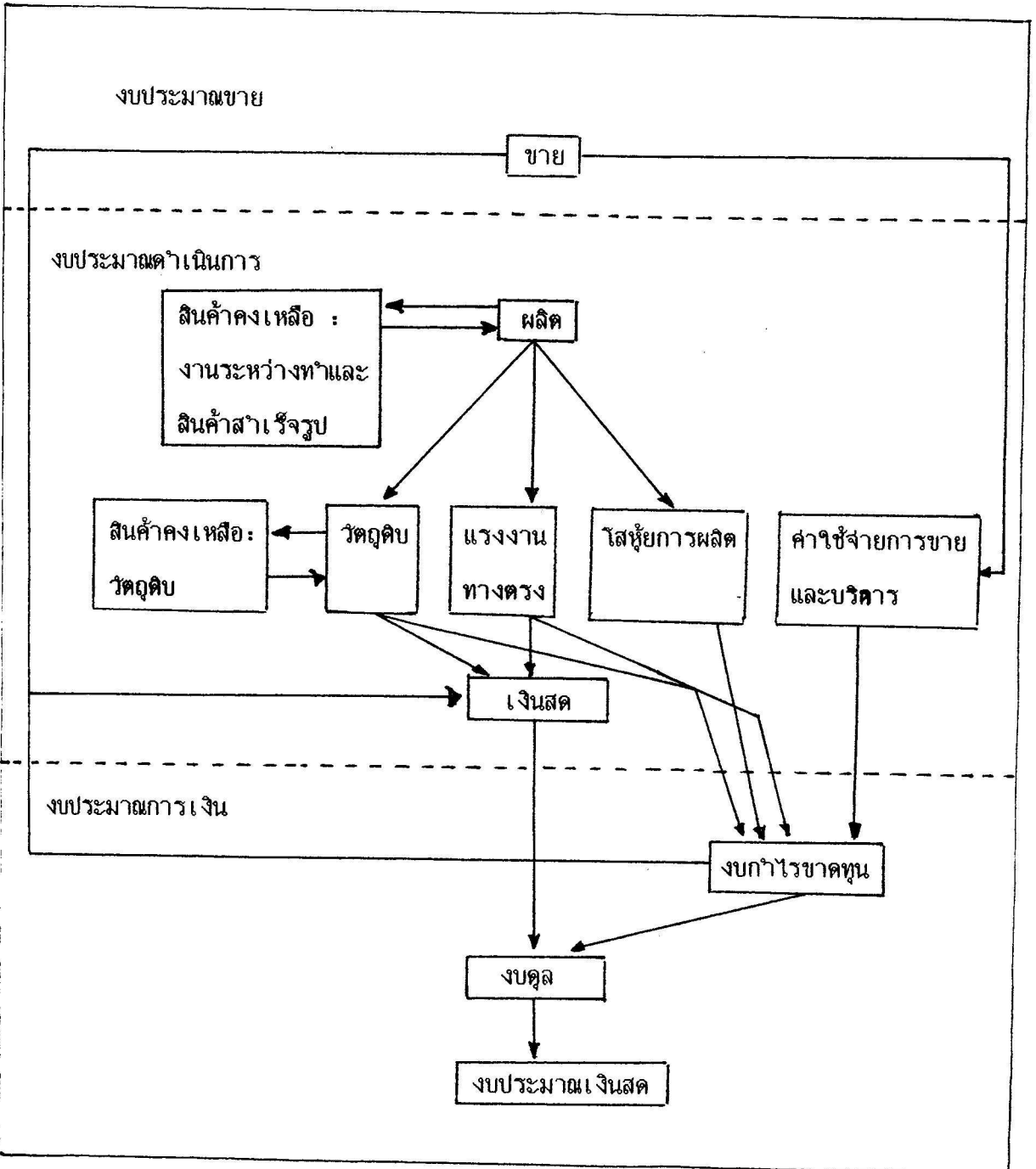
3. Hilton, Ronald W., Managerial Accounting, (McGraw-Hill, Inc., 1988) p. 317-318

งบประมาณดำเนินการ จะจัดทำให้สอดคล้องกับยอดขายที่คาดคะเน ซึ่งจะมีรายละเอียดประกอบคือ งบประมาณการผลิต (วัตถุดิบ แรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต รวมทั้งการประเมินสินค้าคงเหลือ) และงบประมาณค่าใช้จ่ายการขายและบริหาร งบประมาณขายและงบประมาณดำเนินการทำให้สามารถคาดคะเนเงินสดได้

งบประมาณงบการเงิน จะเป็นผลสรุปของการจัดทำงบประมาณขายและงบประมาณดำเนินการ ซึ่งจะแสดงรายละเอียดออกเป็นงบประมาณงบกำไรขาดทุน งบประมาณงบดุล และงบประมาณเงินสด

ภาพที่ 2-1 แสดงองค์ประกอบงบประมาณหลัก ทั้ง 3 ส่วน พร้อมกับแสดงความสัมพันธ์ของการจัดทำงบประมาณแต่ละส่วน

ภาพที่ 2-1 องค์ประกอบงบประมาณหลัก

ที่มา : Hilton, Ronald W., Managerial Accounting (McGraw-Hill, Inc., 1988), p.319

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงานงบประมาณของอุตสาหกรรมภาคีที่มีน้อยมาก นอกจากนี้ การจัดทำงานงบประมาณยังไม่ต่อเนื่องกัน จะเลือกทำงานงบประมาณเป็นเรื่องๆ ไป เช่น ทำงานงบประมาณขายเพียงอย่างเดียว หรือทำงานงบประมาณการผลิตเพียงอย่างเดียว เป็นต้น ผลการศึกษาสรุบได้ตามตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 : การจัดทำงานงบประมาณ (หน่วย : ร้อยละ)

การจัดทำงานงบประมาณ	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
งบประมาณขาย	16.2	10.5	3.5	5.8	64.0
งบประมาณการผลิต					
วัตถุดิบ	12.8	7.0	1.2	4.7	74.3
ค่าแรงงาน	14.0	10.5	1.2	5.8	68.5
โลหุ้ยการผลิต	15.1	9.3	2.3	7.0	66.3
การซื้อวัตถุดิบ	17.4	8.1	2.3	10.5	61.7
งบประมาณค่าใช้จ่าย					
ในการขาย	18.6	11.6	1.2	7.0	61.6
ในการบริหาร	17.4	11.6	3.5	4.7	61.8
งบประมาณจ่ายลงทุน	16.3	10.3	2.3	7.1	64.0

การจัดทำงบประมาณ	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
งบประมาณการเงิน:					
งบกำไรขาดทุน	16.3	8.1	2.3	3.5	69.8
งบดุล	19.8	8.1	2.3	8.1	60.7
งบเงินสด	16.3	10.5	2.3	5.8	65.1

จากตารางที่ 2-3 พบว่า อุตสาหกรรมที่นำแนวความคิดเรื่องจัดทำงบประมาณมาใช้ในปัจจุบันน้อยมาก อยู่ในช่วงร้อยละ 12.8-19.8 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากอุตสาหกรรมยังไม่เห็นความจำเป็นของการวางแผนในเชิงงบประมาณ ประกอบกับระบบการจัดเก็บข้อมูลยังไม่มีความพร้อม

การกระจายอำนาจ

องค์การธุรกิจที่ขยายตัวมากขึ้นจะมีการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงาน เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวทางด้านการบริหารงานรวมทั้งการตัดสินใจ ทางด้านระบบบัญชี ระบบบัญชีความรับผิดชอบขึ้น ซึ่งระบบบัญชีดังกล่าวจะจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับความรับผิดชอบของหน่วยงาน ดังนั้นจึงมีการกำหนดศูนย์ความรับผิดชอบขึ้น ซึ่งแยกได้ 4 ศูนย์ คือ (1) ศูนย์รายได้ (2) ศูนย์ต้นทุน (3) ศูนย์กำไร และ (4) ศูนย์การลงทุน⁴

ศูนย์รายได้ จะเป็นศูนย์ที่รับผิดชอบทางด้านรายได้ประการเดียว การประเมินผลผู้จัดการศูนย์เป็นความสามารถการทำรายได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

4. Maher, Michael E., Stickney, Clyde P. and Weil, Roman, Managerial Accounting : An Introduction to Concepts, Method and Uses, 5th edition (The Dryden Press, 1994) p.460

ศูนย์ต้นทุน จะเป็นศูนย์ที่รับผิดชอบทางด้านต้นทุน การประเมินผลผู้จัดการศูนย์ เน้นความสามารถในการควบคุมต้นทุนตามที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์กำไร จะเป็นศูนย์ที่รับผิดชอบทางด้านผลกำไร ผลกำไรเป็นผลมาจากรายได้ หักด้วยค่าใช้จ่าย ดังนั้น ผู้จัดการศูนย์จะต้องรับผิดชอบทั้งรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายใน ศูนย์ การประเมินผลผู้จัดการศูนย์ เน้นความสามารถในการทำกำไร

ศูนย์การลงทุน จะเป็นศูนย์ที่รับผิดชอบทางด้านผลกำไรและการลงทุน การประเมินผลผู้จัดการศูนย์ เน้นความสามารถในการทำกำไรเพื่อให้ได้ผลตอบแทนการลงทุนสูงสุด

จากการศึกษาความเข้าใจของการจัดตั้งศูนย์ความรับผิดชอบต่ออุตสาหกรรมใน ภาครัฐได้พบว่า นักบัญชีมีความเข้าใจมากกว่าร้อยละ 60 ซึ่งสรุปผลการศึกษานี้ในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 : การกระจายอำนาจ (หน่วย : ร้อยละ)

ศูนย์ความรับผิดชอบ	รู้จักและ เข้าใจอยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
ศูนย์รายได้	39.5	16.3	3.5	8.1	32.6
ศูนย์ต้นทุน	34.9	18.6	3.5	7.0	36.0
ศูนย์กำไร	37.2	19.8	2.3	10.5	30.2
ศูนย์การลงทุน	37.2	19.8	2.3	8.1	32.6

จากตารางที่ 2-4 พบว่ามีการจัดตั้งศูนย์รายได้มากที่สุด ร้อยละ 39.5 ศูนย์กำไร และศูนย์การลงทุน ร้อยละ 37.2 อุตสาหกรรมภาคีได้มีการจัดตั้งศูนย์ความรับผิดชอบเนื่องมาจากลักษณะของอุตสาหกรรมจะมีรูปแบบเป็นสาขากระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของภาคีได้ เช่น อุตสาหกรรมน้ำยางขึ้น จะมีหน่วยงานทั้งที่ขนาดใหญ่ และตรง เป็นต้น

การวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน อาศัยข้อมูลในอดีตซึ่งจะสะท้อนภาพเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อองค์การธุรกิจ นักบริหารให้ความสนใจข้อมูลในอนาคตมากกว่าอดีต การวิเคราะห์งบการเงิน จะช่วยการคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต⁵ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจะเป็น เครื่องมืออันหนึ่งของการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วน เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างบัญชีหนึ่งกับอีกบัญชีหนึ่ง อัตราส่วนจะสะท้อนภาพสภาพคล่องของกิจการ และความสามารถในการทำกำไร การวิเคราะห์ อัตราส่วนจะช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งอาจแยกกลุ่มการวิเคราะห์อัตราส่วนเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. อัตราส่วนวิเคราะห์ความคล่อง
2. อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้
3. อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการใช้สินทรัพย์
4. อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการหากำไร⁶

อัตราส่วนวิเคราะห์ความคล่อง เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความสามารถของ กิจการที่จะทำตามข้อผูกพันระยะสั้น ซึ่งครบกำหนด อัตราส่วนวิเคราะห์ความคล่องประกอบด้วย อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนสินทรัพย์คล่องตัว

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ เป็นเครื่องมือวัดความสามารถของ ธุรกิจที่ทำตามเงื่อนไขของหนี้สินเมื่อครบกำหนด ซึ่งภาระผูกพันที่จะต้องจ่าย คือ เงินต้น และ ดอกเบี้ย อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ

5. Ibid, p.732

6. Fraser, Lyn M. Understanding Financial Statements.

(A Prentice-Hall Company, 1985) p.739

สินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อเงินทุนรวมและอัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ เป็นเครื่องมือแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการใช้สินทรัพย์ของกิจการ เพื่อแสวงหาผลกำไร อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาเก็บหนี้ อัตราการหมุนของลูกหนี้ อัตราการหมุนของสินค้า อัตราการหมุนของสินทรัพย์

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการหากำไร เป็นเครื่องมือแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานของธุรกิจ อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการหากำไร ประกอบด้วยอัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีที่คะแนนความคิดดังกล่าวมา
 ำอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ผลการศึกษาสรุปในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2- : การวิเคราะห์งบการเงิน (หน่วย : ร้อยละ)

	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์</u> <u>ความคล่อง</u>					
อัตราส่วนเงินทุน หมุนเวียน	26.7	9.3	2.3	10.5	50.2
อัตราส่วนสินทรัพย์ คล่องตัว	20.9	12.8	3.5	10.5	52.3

การวิเคราะห์งบการเงิน	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์</u> <u>ความสามารถในการ</u> <u>ก่อหนี้</u>					
อัตราส่วนหนี้สินรวม ต่อสินทรัพย์รวม	23.4	15.1	2.3	10.5	48.9
อัตราส่วนหนี้สินรวม ต่อเงินทุนรวม	23.4	15.1	2.3	10.5	48.9
อัตราส่วนวัดความ สามารถในการจ่าย ดอกเบี้ย	24.4	15.1	2.3	10.5	47.7
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์</u> <u>ความสามารถในการ</u> <u>ใช้สินทรัพย์</u>					
ค่าเฉลี่ยของระยะ เวลาเก็บหนี้	22.1	16.3	2.3	9.3	50.0
อัตราการหมุนของ ลูกหนี้	19.8	14.0	2.3	12.8	51.1
อัตราการหมุนของ สินค้า	18.6	10.5	3.5	12.8	54.6
อัตราการหมุนของ สินทรัพย์ถาวร	19.8	16.3	7.0	10.5	46.4

การวิเคราะห์งบการเงิน	รู้จักและ ใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักคาด ว่าจะนำ มาใช้	รู้จักและเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักแต่ไม่ คิดจะนำ มาใช้	ไม่รู้จัก
<u>อัตราส่วนวิเคราะห์</u>					
<u>ความสามารถในการ</u>					
<u>หากว่าไร</u>					
อัตรากำไรขั้นต้น	32.5	7.0	1.2	7.0	52.3
อัตรากำไรสุทธิ	31.4	4.7	1.2	8.1	54.6

จากตารางที่ 2-5 พบว่า มีการข้อมูลทางด้านการวิเคราะห์งบการเงินอยู่ในระหว่างร้อยละ 19.8-32.5 ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก

ผู้ริเริ่มการใช้เทคนิคการบริหาร

จากการสอบถามเกี่ยวกับความคิดริเริ่มของการนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้ในองค์การ พบว่าเป็นการริเริ่มจากแผนกบัญชี/การเงินมากที่สุด ร้อยละ 43 เป็นการริเริ่มจากทีมงานบริหารของกิจการร้อยละ 31.4 รายละเอียดของผู้ริเริ่มนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้สรุปได้ตามตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-6 : ผู้ริเริ่มนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้

ผู้ริเริ่ม	จำนวน	ร้อยละ
แผนกบัญชี/การเงิน	37	43.0
ทีมงานบริหารของกิจการ	27	31.4
ที่ปรึกษาภายนอกกิจการ	8	9.3
ถูกกำหนดมาจากบริษัทใหญ่	11	12.8
อื่นๆ	3	3.5
	86	100.0

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร

จากการศึกษาปัญหาในการใช้บริหารธุรกิจ พบว่า ปัญหาที่นักบัญชีให้ความสำคัญมากที่สุด คือผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญร้อยละ 23.3 ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม ร้อยละ 23.3 และไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ร้อยละ 22.1 รายละเอียดของปัญหาการใช้บัญชีบริหาร และลำดับความสำคัญของบัญชีบริหารแสดงในตารางที่

ตารางที่ 2-7 : ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร (หน่วย : ร้อยละ)

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ไม่ได้รับความสนับสนุนจาก ผู้บริหารระดับสูง	22.1	22.1	19.8	9.3	26.7
ผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความ สำคัญ	23.3	23.3	18.6	9.3	25.5
ความเชื่อถือได้ของข้อมูล ทางบัญชี	9.3	8.1	18.6	29.1	34.9
ความพร้อมของข้อมูลทางบัญชี (การจัดทำบัญชี)	9.3	10.5	22.1	26.7	31.4
ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้อง และเหมาะสม	23.3	18.6	22.1	11.6	24.4
ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ใช้บัญชีบริหาร	12.8	15.1	23.3	23.3	25.5
ไม่ได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	17.4	24.4	16.3	17.4	24.5
จำนวนบุคลากรทางค้ำบัญชี น้อยเกินไป	12.8	12.8	29.1	19.8	25.5

สรุป

การใช้เทคนิคทางบัญชีบริหารในเรื่องการจัดทำงบกำไรขาดทุน การตัดสินใจ การวางแผนและการควบคุม การกระจายอำนาจ และการวิเคราะห์งบการเงินของอุตสาหกรรม ในภาคนี้ได้มีน้อยมาก ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัญหาของการใช้บัญชีบริหารพบว่า เป็นผลมาจากผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญ ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม และไม่ได้ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง

บทที่ 3

บทบาทของนักบัญชี

สภาพของธุรกิจปัจจุบันมีการแข่งขันสูงมาก ความพร้อมของข้อมูลข่าวสาร จะทำให้เกิดศักยภาพของการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลทางการบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูล การบัญชีจะแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ บัญชีการเงิน (financial accounting) และบัญชีบริหาร (managerial accounting)

บัญชีการเงินเป็นการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์โดยทั่วไป และนำเสนอบุคคลภายนอกองค์การ บุคคลที่ให้ความสนใจการเงินในกลุ่มนี้ประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ นักวิเคราะห์การเงิน สหภาพแรงงาน และภาครัฐบาล ลักษณะการใช้งบการเงินเน้นการทบทวนประเมินผลการดำเนินงาน และสถานภาพของธุรกิจ¹

บัญชีบริหาร เป็นการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง และนำเสนอบุคคลภายในองค์การ เช่น ผู้จัดการโรงงานต้องการรายงานต้นทุนผลิต เพื่อประเมินผลการทำงานของแรงงาน ผู้จัดการขายต้องการรายงานยอดขายเพื่อพิจารณาความสามารถของพนักงานขายและผลกำไร เป็นต้น²

การใช้ข้อมูลทางบัญชี

บัญชีจะให้ข้อมูลได้ 3 ลักษณะคือ (1) เพื่อการตัดสินใจทางการบริหาร (2) เพื่อการวางแผน ควบคุม และการประเมินผล และ (3) เพื่อเสนอบุคคลภายนอก การใช้ข้อมูลทางบัญชีในลักษณะเพื่อการตัดสินใจและการวางแผน ควบคุม และการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ช่วงของการตัดสินใจผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนงานที่กำหนดผลของการดำเนินงาน จะถูกประเมินผลเพื่อนำมาสู่การวางแผนและการตัดสินใจช่วงเวลาถัดไป³

1. Maher, Michael W., Stickney Clyde P. and Weil, Roman L. Managerial Accounting : An Introduction to Concepts Methods and Uses, 5th edition (U.S.A. : The Dryden Press, 1994) p.4

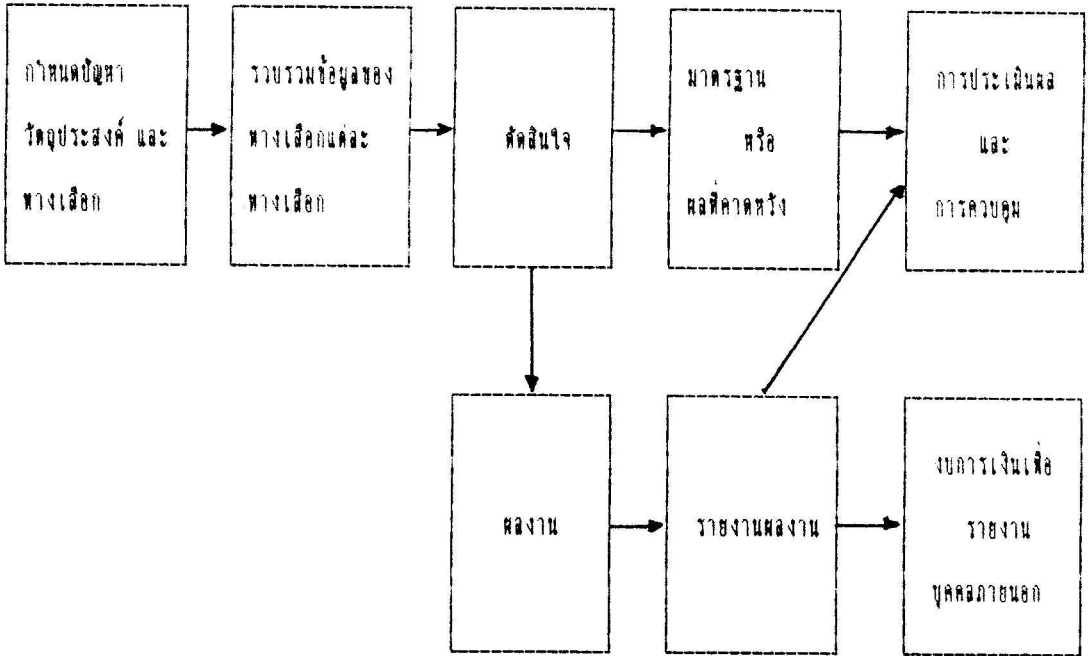
2. Ibid, p.4

3. Ibid, p.5

ภาพ 3-1 : กระบวนการจัดการและข้อมูลทางบัญชี

การตัดสินใจ การวางแผน และผลงาน

การประเมินผล

ที่มา : Maher, Michael W. Stickney, Clyde P. and weil, Roman L. Managerial Accounting : An Introduction to Concepts Methods and Uses, 5th edition : The Dryden Press, 1994)

บทบาทของนักบัญชี

เพื่อสนองตอบความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชี นักบัญชีจะเข้ามามีบทบาทในการจัดเตรียมข้อมูล และการให้คำปรึกษา ทางด้านการจัดทางงบประมาณ การวิเคราะห์ความแตกต่าง การกำหนดราคาขาย หรือการตัดสินใจในรูปแบบต่างๆ บทบาทดังกล่าวว่านักบัญชีทำงานในฐานะหน่วยงานที่ปรึกษา (staff) นักบัญชีไม่สามารถสั่งการโดยตรงกับหน่วยงานอื่นๆ แต่จะเสนอความเห็นไปยังผู้บริหารระดับสูง ในขณะที่เดียวกับนักบัญชีมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลทางการบัญชีในฐานะหน่วยงานหลัก (line)⁴

จากการพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีในรูปแบบต่างๆ ทำให้ให้นักบัญชีควรมีบทบาทดังนี้

1. รวบรวม ตีความ และสื่อสารข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี
2. จัดทำข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี เป็นกรณีพิเศษตามความต้องการของฝ่ายบริหาร
3. ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย
4. ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อทางการเงิน
5. จัดทำแผน และการควบคุมทางการเงิน
6. สร้างระบบการติดต่อ และประสานงานระหว่างหน่วยงาน
7. การจัดทำข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการประเมินผล
8. การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อทางการเงิน
9. การพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี
10. เสนอแนะหลักการทางด้านบัญชีที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี และการสอบบัญชี

จากบทบาททั้ง 10 ข้อ ที่นักบัญชีควรจะดำเนินการ คณะผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาบทบาทของนักบัญชีในภาคใต้ ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ตามตารางที่ 3-1

4. Horngren, Charles T. and Sunden Gary L. International to Management Accounting 8th edition (Prentic-Hall International, Inc., 1990) p.2

ตารางที่ 3-1 : บทบาทของนักบัญชี

บทบาทของนักบัญชี	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. รวบรวม ศึกษาค้นคว้าและสื่อสารข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี	3.5	9.3	32.6	34.9	19.7
2. จัดทำข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี เป็นการฝึกฝนตามความต้องการของฝ่ายบริหาร	1.2	12.8	37.2	29.1	19.7
3. ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย	1.2	21.0	10.5	39.5	27.8
4. ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อทางการเงิน	1.2	22.1	29.1	27.9	19.7
5. จัดทำแผนและการควบคุมทางการเงิน	2.3	24.5	10.5	34.9	27.8
6. สร้างระบบการติดต่อและประสานงานระหว่างหน่วยงาน	2.3	25.6	24.4	30.2	17.5
7. การจัดทำข้อมูลทางการเงินเพื่อการประเมินผล	2.3	12.8	38.4	26.7	19.8
8. การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเงิน	4.7	7.0	31.4	39.5	17.4

บทบาทของนักบัญชี	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. การพัฒนาระบบการจัดการ ข้อมูลทางการเงิน/การ บัญชี	5.8	5.8	19.8	38.4	30.2
10. เสนอแนะหลักการทางด้านบัญชี ที่ถูกต้องตามมาตรฐานการ บัญชีและการสอบบัญชี	2.3	1.2	31.4	27.9	37.2

จากตารางที่ 3-1 นักบัญชีจะให้ความสำคัญกับบทบาทต่อไปนี้ในระดับปานกลางมากที่สุด คือ

- จัดทำข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี เป็นการมีพิเศษตามความต้องการของฝ่ายบริหาร (37.2%)
- ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อทางการเงิน (29.1%)
- การจัดข้อมูลทางการเงินเพื่อการประเมินผล (38.4%)
- การเสนอแนะหลักการทางด้านบัญชีที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี และการสอบบัญชี (31.4%)

นักบัญชีจะให้ความสำคัญกับบทบาทต่อไปนี้ในระดับน้อย มากที่สุด คือ

- รวบรวม ตีความ และสื่อสารข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี (34.9%)
- ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย (39.5%)
- จัดทำแผนและการควบคุมทางการเงิน (34.9%)
- สร้างระบบการติดต่อและประสานระหว่างหน่วยงาน (30.2%)

- การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเงิน (39.5%)
- การพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี (38.4%)

สรุป

สภาพการแข่งขันทางธุรกิจ ทำให้ความต้องการข้อมูลข่าวสารในเชิงบริหารมีมากขึ้น นักบัญชีเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดทำระบบข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบข่าวสาร จากการศึกษาบทบาทของนักบัญชีในอุตสาหกรรมภาคใต้ พบว่า นักบัญชีให้ความสำคัญกับบทบาทต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางจนถึงน้อย

บทที่ 4

คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

การบัญชีเป็นหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ระดับ
ประโยควิชาชีพ และประโยควิชาชีพชั้นสูง) ระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี
การขยายตัวทางด้านธุรกิจทำให้การเรียนการสอนทางบัญชีแยกรายละเอียดย่อย เป็นสาขาย่อย
ทางด้านบัญชีบริหาร บัญชีต้นทุน เป็นต้น ความก้าวหน้าทางด้านคอมพิวเตอร์ มีผลทำให้การเรียน
การสอนทางด้านบัญชีในระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวพันมากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เกิดการปรับปรุง
หลักสูตร

แนวโน้มของนักบัญชีบริหาร

การบัญชีเข้าเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจหลายรูปแบบ เช่น การจัดซื้อ การ
ผลิต การตลาด และการขนส่ง เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้นักบัญชีเรียนรู้งานมากขึ้น ซึ่ง
ส่งผลให้นักบัญชีก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสูงขึ้นไปขององค์การธุรกิจ¹ นักบัญชีบริหารมีบทบาทอย่างมากกับ
การดำเนินงานขององค์การ ในต่างประเทศนอกจากการสอบเพื่อเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้วยัง
มีการสอบเป็นนักบัญชีบริหารด้วย ซึ่งคาดว่าในอนาคตอันใกล้ประเทศไทยคงมีแนวปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเจริญเติบโตมากขึ้น งบการ-
เงินของบริษัทจดทะเบียนได้รับความสนใจจากหลายฝ่ายทั้งสถาบันการเงิน นักลงทุน และผู้ถือหุ้น
ทำให้เกิดความสนใจทางด้านจรรยาบรรณของนักบัญชีบริหารมากขึ้น ต่างประเทศมีการกำหนด
มาตรฐานจรรยาบรรณของนักบัญชีบริหาร (ตารางที่ 4-1) ซึ่งคาดว่าจะ เป็นแนวทางของประเท
ศไทยในอนาคต

1. Horngren, Charles T. and Sundom Gary L., Introduction to
Maangement Accounting 8th edition (Prentice-Hall International,
Inc., 1990) p.17-18

ตารางที่ 4-1 : มาตรฐานจรรยาบรรณของนักบัญชีบริหาร

ความสามารถ

นักบัญชีบริหารจะต้องมีความรับผิดชอบ ดังนี้

- รักษาระดับความรู้ในวิชาชีพด้วยการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้และความชำนาญอย่างต่อเนื่อง
- ปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อบังคับ และมาตรฐานทางด้านเทคนิค
- จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และเชื่อถือได้อย่างเหมาะสม

การรักษาความลับ

นักบัญชีบริหารจะต้องมีความรับผิดชอบดังนี้

- ปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับเนื่องมาจากการทำงานยกเว้นในกรณีที่มีคำสั่งหรือเป็นข้อบังคับทางกฎหมายให้กระทำ
- แจ้งผู้ได้บังคับบัญชาให้ปกปิดข้อมูลที่เป็นความลับที่ได้มาจากการทำงานและควบคุมให้มีการดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลนั้นอย่าง เป็นความลับ
- ปฏิเสธที่จะใช้หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับในการกระทำผิดจรรยาบรรณหรือกฎหมายทั้งด้านส่วนตัวหรือช่วยเหลือบุคคลที่สาม

การรักษาศักดิ์ศรี

นักบัญชีบริหารจะต้องมีความรับผิดชอบดังนี้

- หลีกเลี่ยงการกระทำหรือการแสดงท่าทีที่สนใจและแนะนำบุคคลอื่นเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้ง
- ปฏิเสธการเข้าร่วมร่วมในกิจกรรมที่แสดงความสามารถที่เกินความเป็นจริงของตนเอง

- ปฏิเสธของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นที่ได้รับมาโดยจะมีอิทธิพลต่อการกระทำของตนเอง
- ปฏิเสธกิจกรรมหรือการสนับสนุนที่มีผลต่อข้อจำกัดขององค์การหรือจรรยาบรรณขององค์การ
- จดจำและสื่อสารข้อจำกัดทางวิชาชีพหรือข้อจำกัดในการให้ข้อคิดเห็นหรือความสำเร็จของการดำเนินงานของกิจการต่างๆ
- สื่อสารข้อมูลข่าว ข้อคิดเห็นทางวิชาชีพหรือความเห็นทั้งที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจ
- ปฏิเสธการเข้าผูกพันหรือสนับสนุนกิจกรรมใดๆ ที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อวิชาชีพ

ความน่าเชื่อถือ

นักบัญชีบริหารจะต้องมีความรับผิดชอบดังนี้

- สื่อสารข้อมูลอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ
- เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลต่อความเข้าใจของผู้ใช้ต่อรายงานความเห็นและข้อเสนอแนะ

ที่มา : Hongren, Charles T. and Sundem, Gary L., Introduction to Management Accounting, 8th edition (Prentice-Hall International, Inc., 1990), p.19

คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

จากสภาพการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น นักบัญชีบริหารมีลักษณะเป็นมืออาชีพ ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถที่ชัดเจน แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดอย่างชัดเจน คาดว่าในอนาคตการกำหนดมาตรฐานของจรรยาบรรณ จะเป็นกรอบในการประเมินนักบัญชีบริหารคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารที่ควรจะมีการประกอบด้วย

1. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์
2. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำและแรงจูงใจ
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร

4. มีความสามารถในการตัดสินใจ
5. มีความสามารถในการเรียงลำดับความสำคัญของงาน
6. มีความสามารถในการให้คำปรึกษา
7. มีความสามารถในการบริหารเวลา
8. มีความสามารถในการปรับใช้เครื่องมือใช้สำนักงานสมัยใหม่
9. มีความสามารถในการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
10. มีคุณธรรม/จริยธรรม
11. มีความสามารถในการพัฒนาทางด้านวิชาชีพของตนเอง
12. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ตนเองทำงาน
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นปัญหาทางด้านบัญชี
14. มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง

จากคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารทั้ง 14 ข้อ คณะผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารในภาคใต้ ซึ่งสรุปผลการศึกษานี้ในตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 : คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม-ศาสตร์	2.3	15.1	43.0	27.9	11.7
2. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำและแรงจูงใจ	10.5	10.5	19.8	43.0	16.3
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	3.5	1.2	24.4	50.0	20.9

คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. มีความสามารถในการตัดสินใจ	4.7	11.6	15.1	37.2	31.4
5. มีความสามารถในการเรียงลำดับความสำคัญของงาน	12.8	7.0	12.8	45.3	22.1
6. มีความสามารถในการทำให้ปรึกษา	8.1	9.3	17.4	45.3	19.9
7. มีความสามารถในการบริหารเวลา	5.8	24.4	47.7	19.8	2.3
8. มีความสามารถในการปรับใช้เครื่องมือใช้สำนักงานสมัยใหม่	12.8	23.3	33.7	27.9	2.3
9. มีความสามารถในการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	4.7	14.0	12.8	44.2	24.3
10. มีคุณธรรม/จริยธรรม	3.5	16.3	32.6	45.3	2.3
11. มีความสามารถในการพัฒนาทางด้านวิชาชีพของตนเอง	2.3	12.8	10.5	43.0	31.4
12. มีความรู้ความสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ตนเองทำงาน	1.2	12.8	4.7	32.6	48.8
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่เป็นปัญหาทางด้านบัญชี	4.7	12.8	32.6	37.2	12.7
14. มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง	5.8	9.3	20.9	45.3	18.7

จากตารางที่ 4-2 นักบัญชีให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ

- มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ (43.0%)
- มีความสามารถในการบริหารเวลา (47.7%)
- มีความสามารถในการปรับใช้เครื่องใช้สำนักงานสมัยใหม่ (33.7%)

นักบัญชีให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารอยู่ในเกณฑ์น้อยคือ

- มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำและแรงจูงใจ (43.0%)
- มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (50.0%)
- มีความสามารถในการตัดสินใจ (37.2%)
- มีความสามารถในการเรียงลำดับความสำคัญของงาน (45.3%)
- มีความสามารถในการให้คำปรึกษา (45.3%)
- มีความสามารถในการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (44.2%)
- มีคุณธรรม/จริยธรรม (45.3%)
- มีความสามารถในการพัฒนาทางด้านวิชาชีพของตนเอง (43.0%)
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ตนเองทำงาน (32.6%)
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นปัญหาทางด้านบัญชี (37.2%)
- มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง (45.39%)

สรุป

การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจมีผลทำให้นักบัญชีบริหารต้องมีคุณสมบัติในหลายด้าน เพื่อการพัฒนาตนเองเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ยังมิได้ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติเหล่านั้นมากนัก

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ภาคใต้ยังคงพึ่งพาอาศัยภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา การขยายทางสาขาอุตสาหกรรมมีมากขึ้น ความเจริญเติบโตทางธุรกิจในปัจจุบันเป็นลักษณะของธุรกิจไร้พรมแดน ดังนั้น ศักยภาพของระบบข้อมูลทางการบริหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งกับการพัฒนาทางธุรกิจ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานในระดับสากลและพร้อมในการแข่งขัน การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ เป็นจุดเริ่มต้นของความเข้าใจเกี่ยวกับ (1) เทคนิคทางบัญชีบริหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของอุตสาหกรรมภาคใต้ (2) บทบาทของนักบัญชี และ (3) คุณสมบัตินักบัญชีบริหาร

ผลการศึกษาการใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้

การศึกษานี้ใช้วิธีการบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ มาจากการสำรวจข้อมูลใน 3 จังหวัดภาคใต้คือ สงขลา ตรัง และสุราษฎร์ธานี โดยกำหนดตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง และสอบถามจากสมุหบัญชีของอุตสาหกรรมตัวอย่าง ผลของการจัดเก็บข้อมูลได้จำนวน 86 ตัวอย่างคิดเป็น 86% ของตัวอย่างที่กำหนด ซึ่งกระจายกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 5-1

ตารางที่ 5-1 : กลุ่มตัวอย่าง

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บได้		
	สงขลา	ตรัง	สุราษฎร์ธานี
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา	8	4	4
อุตสาหกรรมน้ำมันพืช	4	1	1
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง	12	5	4
อุตสาหกรรมยางพารา	18	12	4
อุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ	9	-	-
รวม	51	22	13

การนำเสนอผลการศึกษากาารใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ แยกออกเป็น 3 ส่วนคือ (1) การบัญชีบริหาร (2) บทบาทของนักบัญชี และ (3) คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร ซึ่งผลการศึกษา มีลักษณะดังนี้

การบัญชีบริหาร

การศึกษาในส่วนการบัญชีบริหารแยกการศึกษาเป็น 3 ส่วนคือ (1) เทคนิคการบัญชีบริหารที่ใช้ (2) ผู้ริเริ่มนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้ และ (3) ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร

เทคนิคการบัญชีบริหารที่ใช้แยกออกเป็น 5 กลุ่มคือ (1) การจัดทำงบกำไรขาดทุน (2) การตัดสินใจ (3) การวางแผนและการควบคุม (4) การกระจายอำนาจ และ (5) การวิเคราะห์งบการเงิน ผลการศึกษาสรุปในตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 : เทคนิคบัญชีบริหารที่ใช้

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ ในปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จักเทคนิค ดังกล่าว
ก. การจัดทำรายงานงบกำไรขาดทุน					
1.1 งบกำไรขาดทุนเพื่อ รายงานบุคคลภายนอก	100.0	-	-	-	-
1.2 งบกำไรขาดทุนเพื่อ การตัดสินใจ (รายงาน แบบกำไรส่วนเกิน)	17.4	7.0	5.8	11.6	58.2
1.3 งบกำไรขาดทุนเพื่อ การประเมินผล (ราย- งานแบบกำไรส่วนเกิน และแยกเป็นหน่วยงาน)	19.8	11.6	8.1	8.1	52.4

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ ในปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จักเทคนิค ดังกล่าว
ข. การตัดสินใจ					
ข-1 การตัดสินใจระยะสั้น					
1. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน	24.4	11.6	2.3	15.1	46.6
2. การกำหนดราคาขาย					
2.1 ต้นทุนผลิตผันแปรบวก กำไร	16.3	17.4	3.5	5.8	57.0
2.2 ต้นทุนผลิต (รวมคงที่ และผันแปร) บวกกำไร	14.0	16.3	2.3	3.5	64.0
2.3 ต้นทุนผลิตและค่าใช้จ่าย- จ่ายในการขายและ บริหารผันแปรบวกกำไร	15.0	10.5	5.8	4.7	64.0
2.4 ต้นทุนผลิตและค่าใช้จ่าย- จ่ายในการขายและ บริหาร (รวมคงที่และ ผันแปร) บวกกำไร	10.5	5.8	3.5	4.7	75.5
3. การตัดสินใจซื้อสินค้าหรือ ผลิตเอง	16.3	8.1	5.8	3.5	66.3
4. การตัดสินใจยกเลิกสินค้าหรือ หน่วยงาน	30.2	11.6	3.5	7.0	47.7
5. การตัดสินใจเพิ่มสินค้าหรือ หน่วยงาน	24.4	8.1	1.2	8.1	58.2

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ ในปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จักเทคนิค ดังกล่าว
6. การตัดสินใจเกี่ยวกับสินค้า คงเหลือ	20.9	8.1	1.2	3.5	66.3
ข-2 การตัดสินใจระยะยาว					
1. การวิเคราะห์งบจ่ายลงทุน					
1.1 NPV (Net present value)	34.9	11.6	3.5	7.0	43.0
1.2 IRR (Internal rate of return)	39.5	11.6	2.3	10.5	36.1
1.3 PI (Profitability index)	39.5	11.6	1.2	9.3	38.4
1.4 Payback period	39.5	9.3	1.2	8.1	41.9
ค. การจัดทำประมาณค่าเงินการ					
1.1 งบประมาณขาย	16.2	10.5	3.5	5.8	64.0
1.2 งบประมาณผลิต					
- งบประมาณวัตถุดิบทางตรง	12.8	7.0	1.2	4.7	74.3
- งบประมาณค่าแรงงาน ทางตรง	14.0	10.5	1.2	5.8	68.5
- งบประมาณค่าใช้จ่าย ในการผลิต	15.1	9.3	2.3	7.0	61.7
1.3 งบประมาณค่าใช้จ่าย ในการขาย	18.6	11.6	1.2	7.0	61.6

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ ในปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จักเทคนิค ดังกล่าว
1.4 งบประมาณค่าใช้จ่าย ในการบริหาร	17.4	11.6	3.5	4.7	61.8
1.5 งบประมาณการจัดซื้อ วัสดุดิบ	17.4	8.1	2.3	10.5	61.7
1.6 งบประมาณค่าใช้จ่าย ลงทุน	16.3	10.3	2.3	7.1	64.0
1.7 งบประมาณเงินสด	16.3	8.1	2.3	3.5	69.8
1.8 งบประมาณกำไร ขาดทุน	19.8	8.1	2.3	8.1	60.7
1.9 งบประมาณงบดุล	16.3	10.5	2.3	5.8	65.1
ง. การกระจายอำนาจ					
1.1 ศูนย์รายได้	39.5	16.3	3.5	8.1	32.6
1.2 ศูนย์ต้นทุน	34.9	18.6	3.5	7.0	36.0
1.3 ศูนย์กำไร	37.2	19.8	2.3	10.5	30.2
1.4 ศูนย์การลงทุน	37.2	19.8	2.3	8.1	32.6
จ. การวิเคราะห์งบการเงิน					
จ-1 การวิเคราะห์ความคล่อง					
1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุน เวียน (Current ration)	26.7	9.3	2.3	10.5	50.2
1.2 อัตราส่วนสินทรัพย์คล่อง ตัว (Acid-test ratio)	20.9	12.8	3.5	10.5	52.3

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ ในปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จักเทคนิค ดังกล่าว
จ-2 การวิเคราะห์ความสามารถ ในการก่อหนี้					
1. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ สินทรัพย์รวม (Debt - Asset ratio)	23.4	15.1	2.3	10.5	48.9
2. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ เงินทุนรวม (Debt- equity ratio)	23.4	15.1	2.3	10.5	48.9
3. อัตราส่วนวัดความสามารถ ในการจ่ายดอกเบี้ย (Time interest earned)	24.4	15.1	2.3	10.5	47.7
จ-3 การวิเคราะห์ความสามารถ การใช้สินทรัพย์					
1. ค่าเฉลี่ยของระยะเวลา เก็บหนี้ (Average collection period)	22.1	16.3	2.3	9.3	50.0
2. อัตราการหมุนของลูกหนี้ (Accounts receivable turnover)	19.8	14.0	2.3	12.8	51.1
3. อัตราการหมุนของสินค้า (Inventory turnover)	18.6	10.5	3.5	12.8	54.6

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ ในปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จักเทคนิค ดังกล่าว
4. อัตราการหมุนของสินทรัพย์ ถาวร (Fixed assets turnover)	19.8	16.3	7.0	10.5	46.4
จ-4 การวิเคราะห์ความสามารถ ในการหากำไร					
1. อัตรากำไรขั้นต้น	32.5	7.0	1.2	7.0	52.3
2. อัตรากำไรสุทธิ	31.4	4.7	1.2	8.1	54.6

จากตารางที่ 5-2 พบว่านักบัญชีของอุตสาหกรรมในภาคใต้ไม่รู้จักเทคนิคบัญชีบริหาร ส่วนผู้ริเริ่มการใช้เทคนิคบัญชีบริหาร จะเริ่มจากแผนกบัญชี/การเงินมากที่สุด ร้อยละ 43 ผลการศึกษาสรุปในตารางที่ 5-3

ตารางที่ 5-3 : ผู้ริเริ่มนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้

ผู้ริเริ่ม	จำนวน	ร้อยละ
แผนกบัญชี/การเงิน	37	43.0
ทีมงานบริหารของกิจการ	27	31.4
ที่ปรึกษาภายนอกกิจการ	8	9.3
ถูกกำหนดมาจากบริษัทใหญ่	11	12.8
อื่นๆ	3	3.5
	86	100.0

ปัญหาที่นักบัญชีพบเกี่ยวกับการนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้คือ ผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญ ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม และไม่ได้ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ผลการศึกษาสรุปในตารางที่ 5-4

ตารางที่ 5-4 : ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ไม่ได้ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง	22.1	22.1	19.8	9.3	26.7
2. ผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญ	23.3	23.3	18.6	9.3	25.5
3. ความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี	9.3	8.1	18.6	29.1	34.9
4. ความพร้อมของข้อมูลทางบัญชี (การจัดทำบัญชี)	9.3	10.5	22.1	26.7	31.4
5. ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม	23.3	18.6	22.1	11.6	24.4
6. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บัญชีบริหาร	12.8	15.1	23.3	23.3	25.5
7. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	17.4	24.4	16.3	17.4	24.5
8. จำนวนบุคลากรทางค่านบัญชีน้อยเกินไป	12.8	12.8	29.1	19.8	25.5

บทบาทนักบัญชี

บทบาทนักบัญชีที่คาดหวังมีมากมายหลายประการ แต่ผลการศึกษาให้นักบัญชีในอุตสาหกรรมภาคใต้ยังมีได้มีบทบาทการนำข้อมูลไปช่วยทางการบริหารงานมากนัก ผลการศึกษาสรุปได้ตามตารางที่ 5-5

ตารางที่ 5-5 : บทบาทนักบัญชี

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. รวบรวม ีความ และสื่อสารข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี	3.5	9.3	32.6	34.9	19.7
2. จัดทำข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี เป็นกรณีพิเศษตามความต้องการของฝ่ายบริหาร	1.2	12.8	37.2	29.1	19.7
3. ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย	1.2	21.0	10.5	39.5	27.8
4. ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อทางการเงิน	1.2	22.1	29.1	27.9	19.7
5. จัดทำแผนและการควบคุมทางด้านการเงิน	2.3	24.5	10.5	34.9	27.8
6. สร้างระบบการติดต่อและประสานงานระหว่างหน่วยงาน	2.3	25.6	24.4	30.2	17.5
7. การจัดทำข้อมูลทางการเงินเพื่อการประเมินผล	2.3	12.8	38.4	26.7	19.8
8. การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเงิน	4.7	7.0	31.4	36.5	17.4
9. การพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน/การบัญชี	5.8	5.8	19.8	38.4	30.2
10. เสนอแนะหลักการทางด้านบัญชีที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและการสอบ	2.3	1.2	31.4	27.9	37.2

คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

นักบัญชีบริหารเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการดำเนินงานของกิจการและโอกาสความก้าวหน้าทางวิชาชีพสูงมากขึ้น ดังนั้น คุณสมบัติของนักบัญชีบริหารจึงมีมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า นักบัญชีในอุตสาหกรรมภาคใต้ ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารน้อยมาก ผลการศึกษาสรุปตามตารางที่ 5-6

ตารางที่ 5-6 : คุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์	2.3	15.1	43.0	27.9	11.7
2. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำและแรงจูงใจ	10.5	10.5	19.8	43.0	16.3
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร	3.5	1.2	24.4	50.0	20.9
4. มีความสามารถในการตัดสินใจ	4.7	11.6	15.1	37.2	31.4
5. มีความสามารถในการเรียงลำดับความสำคัญของงาน	12.8	7.0	12.8	45.3	22.1
6. มีความสามารถในการให้คำปรึกษา	8.1	9.3	17.4	45.3	19.9
7. มีความสามารถในการบริหารเวลา	5.8	24.4	47.7	19.8	2.3
8. มีความสามารถในการปรับใช้เครื่องมือสำนักงานสมัยใหม่	12.8	23.3	33.7	27.9	2.3
9. มีความสามารถในการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	4.7	14.0	12.8	44.2	2.3
10. มีคุณธรรม/จริยธรรม	3.5	16.3	32.6	45.3	2.3
11. มีความสามารถในการพัฒนาทางด้านวิชาชีพของตนเอง	2.3	12.8	10.5	43.0	31.4

ตารางที่ 5-6 ต่อ

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของกิจการที่ตนเองทำงาน	1.2	12.8	4.7	32.6	48.8
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นปัญหาทางด้านบัญชี	4.7	12.8	32.6	37.2	12.7
14. มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง	5.8	9.3	20.9	45.3	18.7

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ สรุปได้ว่าความรู้ความเข้าใจในการนำเทคนิคบัญชีบริหาร บทบาทของนักบัญชี และคุณสมบัติของนักบัญชีบริหารน้อยมาก นักบัญชีที่จะก้าวทันตามความเจริญก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ จะต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มากขึ้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การพัฒนาักบัญชีในอุตสาหกรรมของภาคใต้ การพัฒนาจะมีลักษณะของการฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบคือ (ก) การอบรมในกิจการ (in-home training) และ (ข) การอบรมจากสถาบันการศึกษาหรือสมาคมวิชาชีพ

การอบรมในกิจการเป็นการฝึกอบรมระยะสั้นที่จัดโดยกิจการเอง โดยอาจใช้วิทยากรจากภายในหรือภายนอกองค์การธุรกิจ ลักษณะการฝึกอบรมเน้นการทบทวนความรู้ที่เคยเรียนมาแล้ว และเพิ่มเติมความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยปัจจุบัน เพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความมั่นใจในการใช้ความรู้

การอบรมจากสถาบันการศึกษาหรือสมาคมวิชาชีพ เป็นการฝึกอบรมระยะสั้นที่จัดโดยสถาบันการศึกษา หรือสมาคมวิชาชีพ ซึ่งช่วยอุตสาหกรรมที่มีจำนวนนักบัญชีไม่มากพอที่จะจัดฝึกอบรมเอง อันจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม อย่างไรก็ตาม ความรู้ที่ได้มักจะเป็นภาพรวมมากกว่าการมองอุตสาหกรรมของตนเอง

2. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หลักสูตรที่สอนในปัจจุบันต้องมีการปรับปรุงมากขึ้น โดยมุ่งเน้นการบริหารและการใช้ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการบริหารและการใช้ข้อมูลทางบัญชี เพื่อช่วยในการบริหารมากขึ้น สภาพปัจจุบัน โครงสร้างหลักสูตรขยายสาขาทางด้านบัญชีออกเป็นหลายสาขา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาทางด้านบัญชีบริหารจะเป็นอีกสาขาวิชาชีพที่สร้างเสริมโอกาสของการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาตนเองในอนาคตของการทำงาน เนื่องมาจากการบัญชีในอนาคตมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ทำให้เนื้อหาวิชามีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

3. การทำวิจัยทางสาขาบัญชี ความรู้ความเข้าใจในสาขาบัญชียังมีน้อยมาก จึงควรสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องต่างๆ มากขึ้น เพื่อเข้าใจถึงสภาพปัจจุบันของสาขาบัญชี อันจะทำให้มองเห็นถึงศักยภาพและทิศทางของสาขาดังกล่าว แนวทางการศึกษาวิจัยออกมาในรูปของการสนับสนุนแนวปฏิบัติของภาครัฐบาล เช่นการจัดทำบัญชีต้นแบบตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนด ผลกระทบของระบบภาษีต่อการพัฒนาการจัดทำบัญชี เป็นต้น

การวิจัยอาจออกมาในรูปแบบการเปรียบเทียบกับประเทศใกล้เคียง เพื่อช่วยกำหนดแนวนโยบายการเจรจาทางด้านธุรกิจบริการ เนื่องจากอาชีพบัญชีถือเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจบริการ และนำเข้าสู่การเจรจาของ GATT ดังนั้น ก่อนเปิดเสรีทางวิชาชีพจะมีมากขึ้น ซึ่งหลักสูตรการเรียนการสอนจะต้องพัฒนาให้เท่าเทียมกับต่างชาติ

สรุป

การใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคีอยู่ในเกณฑ์ไม่มากนัก เนื่องมาจากอุตสาหกรรมยังคงมุ่งเน้นการจัดทำบัญชีเพื่อการเสียภาษีอากร ในอนาคตการแข่งขันทางธุรกิจมีมากขึ้น การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยในการบริหารงานมีบทบาทมากขึ้น ดังนั้น บัญชีบริหารจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น การพัฒนานักบัญชีให้มีความรู้ความสามารถทางด้านบัญชีบริหารเป็นสิ่งจำเป็น ประกอบกับการศึกษาวิจัยทางด้านบัญชีเพื่อความเข้าใจในสถานการณ์ปัจจุบัน จะช่วยเสริมสร้างแนวทางพัฒนาให้ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

กองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า การค้าบริการสาขาบริการธุรกิจด้านวิชาชีพการบัญชี
กองบัญชีธุรกิจ 2536

ดวงมณี โกมารทัต, กัญญา นวลแข และคนุชา คุณพริ้งกิจ "การพัฒนาระบบการบัญชีบริหาร
ก้าวสำคัญของธุรกิจในยุคการผลิตแบบไฮเทค" การปรับตัวของนักบัญชีกับการไปสู่ความเป็น NICs
สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2532

ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ รายงานภาวะเศรษฐกิจ และการเงินภาคใต้ ปี
2527

มารวย ผดุงสิทธิ์ "บทบาทของนักบัญชีกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ" การปรับตัวของนัก
บัญชีกับการไปสู่ความเป็น NICs สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2532

ศูนย์เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภาคใต้ ทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของภาคใต้ ปี 2534

ศิริลักษณ์ วิจารณ์กิจอำนวย "ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อบัญชีบริหาร" นักบัญชี
กับธุรกิจยุคไฮเทค สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย 2534

Charles T.Horngren and Gray L.Sundem, Introduction to Management
Accounting, 8th edition, Prentice-Hall International, Inc., 1990

John Arnold and Tony Hope, Accounting for Management Decisions,
2nd edition, Prentice-Hall International, Inc., 1990

Michael W.Maher, Clyde P.Stickney and Roman L.Weil Managerial
Accounting : An Introduction to Concepts Methods and Uses, 5th
edition, The Dryden Press 1994

Leslie Chadwich, The Essence of Management Accounting, Prentice-
Hall International, Inc., 1991

Robert A.Howell and Michiharu Sakurai, "Management Accounting
(and other) lessons from the Japanese" management Accounting
(December 1992)

Robert S.Kaplan and Anthony A. Alkimon, Advanced Management
Accounting, 2nd edition, Prentice-Hall 1989

Ronald W.Hilton, Management Accounting, McGraw-Hill, Inc., 1988

ภาคผนวก 1

ข้อมูลของกิจการและข้อมูลของสมุหบัญชี

จากการสุ่มตัวอย่างอุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคใต้จากจังหวัดสงขลา ตรัง และ สุราษฎร์ธานี จำนวน 100 ตัวอย่าง การเก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์จากสมุหบัญชีของ โรงงานอุตสาหกรรมที่สุ่มตัวอย่างมีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 86 ซึ่งจะสรุปข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือข้อมูลของกิจการ และข้อมูลของสมุหบัญชี หรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีการเงิน

ข้อมูลของกิจการ

ข้อมูลของกิจการแยกออกเป็นประเภทของธุรกิจ เงินทุนจัดตั้งกิจการ ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ และจำนวนพนักงานในกิจการ ในแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของธุรกิจ

ประเภทของธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ อุตสาหกรรมไม้ยางพารา อุตสาหกรรมน้ำมันพืช อุตสาหกรรมยางพารา อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง และอุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ ซึ่งกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคืออุตสาหกรรมไม้ยางพารา 39.5% เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด รายละเอียดของประเภทธุรกิจแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : ประเภทของธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
อุตสาหกรรมไม้ยางพารา	16	18.6
อุตสาหกรรมน้ำมันพืช	6	7.0
อุตสาหกรรมยางพารา	34	39.5
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง	21	24.4
อุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ	9	10.5
รวม	86	100.0

เงินทุนจัดตั้งกิจการ

เงินทุนจัดตั้งกิจการแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือต่ำกว่า 20 ล้านบาท 21-40 ล้านบาท 41-60 ล้านบาท 61-80 ล้านบาท และ 80 ล้านบาทขึ้นไป จากแบบสอบถามจะลงทุนในกลุ่มต่ำกว่า 20 ล้านบาทมากที่สุดร้อยละ 32.6 รายละเอียดของเงินทุนจัดตั้งกิจการแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : เงินทุนจัดตั้งกิจการ

เงินทุนจัดตั้งกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ล้านบาท	28	32.6
21-40 ล้านบาท	15	17.4
41-60 ล้านบาท	12	14.0
61-80 ล้านบาท	8	9.3
80 ล้านบาทขึ้นไป	23	26.7
รวม	86	100.0

ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ

การจัดตั้งธุรกิจทางกฎหมายแยกได้เป็น 3 รูปแบบคือ เจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด จากการสอบถามโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคใต้จะจัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัดมากที่สุดร้อยละ 72.1 รายละเอียดของลักษณะการจัดตั้งธุรกิจแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ

ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของคนเดียว	1	1.2
ห้างหุ้นส่วนจำกัด	23	26.7
บริษัทจำกัด	62	72.1
รวม	86	100.0

ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ

ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ แยกเป็น 5 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี, 11-15 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจอยู่ในกลุ่มต่ำกว่า 5 ปีมากที่สุด ร้อยละ 33.7 รายละเอียดของระยะเวลาการดำเนินธุรกิจแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ

ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	29	33.7
5-10 ปี	26	30.2
11-15 ปี	13	15.1
15-20 ปี	7	8.2
20 ปีขึ้นไป	11	12.8
รวม	86	100.0

จำนวนพนักงาน

จำนวนพนักงานแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 20 คน, 20-100 คน, 101-200 คน, 201-300 คน และ 300 คนขึ้นไป อุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคีที่มีการจ้างงานในกลุ่ม 20-100 คน มากที่สุด ร้อยละ 31.4 รายละเอียดของจำนวนพนักงานแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 : จำนวนพนักงาน

จำนวนพนักงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 คน	7	8.1
20-100 คน	27	31.4
101-200 คน	17	19.8
201-300 คน	13	15.1
300 คนขึ้นไป	22	25.6
รวม	86	100.0

ข้อมูลของสหบัญชี

ข้อมูลของสหบัญชีจะสอบถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา อายุ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสหบัญชี ระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ และตำแหน่งเริ่มต้นในกิจการ

เพศ

จากการสุ่มตัวอย่างโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญในภาคีได้ 86 ตัวอย่าง สหบัญชีเป็นเพศชาย ร้อยละ 52.3 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.7 รายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : เพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	45	52.3
หญิง	41	47.7
รวม	86	100.0

การศึกษา

สมุหบัญชี ร้อยละ 54.7 จบระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาทางด้านบัญชี ร้อยละ 30.2 จบระดับประโยควิชาชีพในสาขาการบัญชี ร้อยละเอ็ดของระดับการศึกษาแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 : การศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6	7.0
ประโยควิชาชีพ	26	30.2
ปริญญาตรี	47	54.7
อื่นๆ	7	8.1
รวม	86	100.0

อายุ

สมุหบัญชีร้อยละ 43.0 มีอายุในช่วง 30-39 ปี และร้อยละ 27.9 มีอายุในช่วงต่ำกว่า 30 ปี รายละเอียดของสมุหบัญชีแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 : อายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	24	27.9
30-39 ปี	37	43.0
40-49 ปี	7	8.2
50-59 ปี	10	11.6
60 ปีขึ้นไป	8	9.3
รวม	86	100.0

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชี

สมุหบัญชีร้อยละ 41.9 อยู่ในตำแหน่งสมุหบัญชีต่ำกว่า 5 ปี และร้อยละ 22.1 อยู่ในตำแหน่งนี้ 5-10 ปี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าช่วงระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีไม่นานนัก รายละเอียดของระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชี แสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 : ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมทบบัญชี

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมทบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	36	41.9
5-10 ปี	19	22.1
11-15 ปี	9	10.5
16-20 ปี	10	11.6
20 ปีขึ้นไป	12	13.9
รวม	86	100.0

ระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ

สมทบบัญชีจะทำงานในกิจการไม่นานนัก อยู่ในช่วงเวลาต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 39.5 และช่วงเวลา 5-10 ปี ร้อยละ 24.4 รายละเอียดระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ แสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 : ระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ

ระยะเวลาที่ทำงานในกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	34	39.5
5-10 ปี	21	24.4
11-15 ปี	12	14.0
16-20 ปี	8	9.3
20 ปีขึ้นไป	11	12.8
รวม	86	100.0

ตำแหน่งที่เริ่มต้น

สมทบบัญชีจะ เริ่มต้นทำงานในตำแหน่งพนักงานด้านบัญชีมากที่สุดร้อยละ 46.5 ซึ่งจะ
เป็นตำแหน่งที่ตรงกับการพัฒนาเข้าสู่ตำแหน่งสมทบบัญชี รายละเอียดของตำแหน่งที่เริ่มต้นของ
สมทบบัญชี แสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 : ตำแหน่งที่เริ่มต้น

ตำแหน่งที่ เริ่มต้น	จำนวน	ร้อยละ
พนักงานทั่วไป	11	12.8
พนักงานทางด้านการเงิน	4	4.7
พนักงานทางด้านบัญชี	40	46.5
พนักงานทางด้านการผลิต	12	14.0
อื่นๆ	19	22.0
รวม	86	100.0

ภาคผนวก 2

แบบสอบถาม

ภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตหาดใหญ่ จ.สงขลา

โทร. (074) 212826

ตุลาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านสมุหบัญชี/ผู้จัดการฝ่ายบัญชีการเงิน

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นคณะที่จัดการทางด้านการศึกษาการสอนทางบริหารธุรกิจ ดังนั้นการวิจัยทางด้านบริหารธุรกิจจะทำให้ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานจริงทางธุรกิจชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน การวิจัย เรื่องการใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านบัญชีของอุตสาหกรรมมากขึ้น ผลการศึกษานี้จะต้องได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของท่าน

คณะผู้วิจัยหวังว่าคงจะได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบคณา ณา โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร)

หัวหน้าโครงการวิจัย

แบบสอบถาม : การใช้บัญชีบริหารในอุตสาหกรรมภาคใต้

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม.....

ตำแหน่ง.....

ชื่อกิจการ.....

จังหวัด.....

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลของกิจการ

1. ประเภทของธุรกิจ

- 1. อุตสาหกรรมไม่จำเพาะ
- 2. อุตสาหกรรมน้ำมันพืช
- 3. อุตสาหกรรมยางพารา
- 4. อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ประมง
- 5. อุตสาหกรรมพลาสติกและอื่นๆ

2. เงินทุนจัดตั้งกิจการ

- 1. ต่ำกว่า 20 ล้านบาท
- 2. 21-40 ล้านบาท
- 3. 41-60 ล้านบาท
- 4. 61-80 ล้านบาท
- 5. 80 ล้านบาทขึ้นไป

3. การจัดตั้งธุรกิจอยู่ในลักษณะ

- 1. เจ้าของคนเดียว
- 2. ห้างหุ้นส่วน
- 3. บริษัทจำกัด
- 4. อื่นๆ (ระบุ).....

4. ระยะเวลาของการดำเนินธุรกิจ

- 1. ต่ำกว่า 5 ปี
- 2. 5-10 ปี
- 3. 11-15 ปี
- 4. 15-20 ปี
- 5. 20 ปีขึ้นไป

5. จำนวนพนักงานในกิจการ

- 1. ต่ำกว่า 20 คน
- 2. 20-100 คน
- 3. 101-200 คน
- 4. 201-300 คน
- 5. 300 คนขึ้นไป

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลของสมทบหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีการเงิน

1. เพศ

- 1. ชาย
- 2. หญิง

2. ระดับการศึกษา (ให้ระบุระดับการศึกษาสูงสุด)

- 1. มัธยมศึกษาตอนต้น
- 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3. ประโยควิชาชีพ ระบุสาขาวิชา.....
- 4. ปริญญาตรี ระบุสาขาวิชา.....
- 5. อื่นๆ (ระบุ).....

3. อายุ

- 1. ต่ำกว่า 30 ปี
- 2. 30-39 ปี
- 3. 40-49 ปี
- 4. 50-59 ปี
- 5. 60 ปีขึ้นไป

4. ท่านดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีเป็นเวลา

- 1. ต่ำกว่า 5 ปี
- 2. 5-10 ปี
- 3. 11-15 ปี
- 4. 16-20 ปี
- 5. 20 ปีขึ้นไป

5. ท่านทำงานอยู่ในกิจการนี้เป็นเวลา

- 1. ต่ำกว่า 5 ปี
- 2. 5-10 ปี
- 3. 11-15 ปี
- 4. 16-20 ปี
- 5. 20 ปีขึ้นไป

6. ท่านเริ่มต้นทำงานในกิจการนี้ในตำแหน่ง

- 1. พนักงานทั่วไป
- 2. พนักงานทางด้านการเงิน
- 3. พนักงานทางด้านบัญชี
- 4. พนักงานทางด้านการผลิต
- 5. อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคบัญชีบริหารที่ใช้

1. ให้นำท่านพิจารณาเทคนิคบัญชีบริหารที่แสดงในตารางข้างล่าง แสดงความเห็นว่าคุณปัจจุบันกิจการที่ท่านทำงานอยู่ได้ดำเนินการใช้เทคนิคเหล่านั้นอย่างไร

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จัก เทคนิค ดังกล่าว
1. การคำนวณต้นทุนสินค้า 1.1 ต้นทุนเต็ม (รวมทั้งต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่) 1.2 ต้นทุนผันแปร 2. การจัดทำรายงานงบกำไรขาดทุน 2.1 งบกำไรขาดทุนเพื่อรายงานบุคคลภายนอก 2.2 งบกำไรขาดทุนเพื่อการตัดสินใจ (รายงานแบบกำไรส่วนเกิน) 2.3 งบกำไรขาดทุนเพื่อการประเมินผล (รายงานแบบกำไรส่วนเกินและแยกเป็นหน่วยงาน)					

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จัก เทคนิค ดังกล่าว
<p>3. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน</p> <p>4. การกำหนดราคาขาย</p> <p>4.1 ต้นทุนผลิตผันแปรบวก กำไร</p> <p>4.2 ต้นทุนผลิต (รวมคงที่ และผันแปร) บวกกำไร</p> <p>4.3 ต้นทุนผลิตและค่าใช้จ่าย ในการขายและบริหารผันแปร บวกกำไร</p> <p>4.4 ต้นทุนผลิตและค่าใช้จ่าย ในการขายและบริหาร (รวม คงที่และผันแปร) บวกกำไร</p> <p>5. การตัดสินใจซื้อสินค้าหรือผลิต เอง</p> <p>6. การตัดสินใจยกเลิกสินค้าหรือ หน่วยงาน</p> <p>7. การตัดสินใจเพิ่มสินค้าหรือ หน่วยงาน</p> <p>8. การตัดสินใจเกี่ยวกับสินค้า คงเหลือ</p>					

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จัก เทคนิค ดังกล่าว
<p>9. การวิเคราะห์งบจ่ายลงทุน</p> <p>9.1 NPV (Net present value)</p> <p>9.2 IRR (Internal rate of return)</p> <p>9.3 PI (Profitability index)</p> <p>9.4 Payback period</p> <p>10. การจัดหางบประมาณดำเนินการ</p> <p>10.1 งบประมาณขาย</p> <p>10.2 งบประมาณผลิต</p> <p>ก. งบประมาณวัตถุดิบทางตรง</p> <p>ข. งบประมาณค่าแรงงานทางตรง</p> <p>ค. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิต</p> <p>10.3 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย</p>					

เทคนิคปัญหาบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จัก เทคนิค ดังกล่าว
10.4 งบประมาณค่าใช้จ่าย ในการบริหาร					
10.5 งบประมาณการจัดซื้อ วัสดุ					
10.6 งบประมาณค่าใช้จ่าย ลงทุน					
10.7 งบประมาณเงินสด					
10.8 งบประมาณกำไรขาดทุน					
10.9 งบประมาณงบดุล					
11. การจัดตั้งศูนย์ความรับผิดชอบ					
11.1 ศูนย์รายได้					
11.2 ศูนย์ต้นทุน					
11.3 ศูนย์กำไร					
11.4 ศูนย์การลงทุน					
12. การวิเคราะห์โดยใช้ โปรแกรมเส้นตรง (linear programming)					
13. การวิเคราะห์โครงข่ายงาน (network analysis)					
14. การวิเคราะห์อัตราส่วนทาง การเงิน					

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จัก เทคนิค ดังกล่าว
14.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio) 14.2 อัตราส่วนสินทรัพย์คล่องตัว (Acid-test ratio) 14.3 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อเงินทุนรวม (Debt-equity ratio) 14.4 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time interest earned) 14.5 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาเก็บหนี้ (Average collection period) 14.6 อัตราการหมุนของลูกหนี้ (Accounts receivable turnover) 14.7 อัตราการหมุนของสินค้า (Inventory turnover)					

เทคนิคบัญชีบริหาร	รู้จักเทคนิค และใช้อยู่ใน ปัจจุบัน	รู้จักเทคนิค คาดว่าจะ นำมาใช้	รู้จักเทคนิค และเคย ทดลองใช้ มาแล้ว	รู้จักเทคนิค แต่ไม่คิดจะ นำมาใช้	ไม่รู้จัก เทคนิค ดังกล่าว
14.8 อัตราการหมุนของ สินทรัพย์ถาวร (Fixed assets turnover) 14.9 อัตรากำไรขั้นต้น 14.10 อัตรากำไรสุทธิ					

2. ผู้ริเริ่มนำเทคนิคบัญชีบริหารมาใช้ในกิจการคือ

- 1. แผนกบัญชี/การเงิน
- 2. ทีมงานบริหารของกิจการ
- 3. ที่ปรึกษาภายนอกกิจการ
- 4. ถูกกำหนดภายนอกกิจการ
- 5. อื่นๆ (ระบุ).....

3. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บัญชีบริหารในธุรกิจ คือ

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง					
2. ผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญ					
3. ความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี					
4. ความพร้อมของข้อมูลทางบัญชี (การจัดทำบัญชี)					
5. ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม					
6. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บัญชีบริหาร					
7. ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
8. จำนวนบุคลากรทางด้านบัญชีน้อยเกินไป					

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลบทบาทของนักบัญชี

ในฐานะที่ท่านเป็นสมุหบัญชี ท่านมีความเห็นว่านักบัญชีควรจะมีบทบาทในด้านต่างๆ

ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. รวบรวม ตีความ และสื่อสารข้อมูลทางการเงิน/ การบัญชี					
2. จัดทำข้อมูลทางการเงิน/การบัญชีเป็นการพิเศษ ตามความต้องการของฝ่ายบริหาร					
3. ควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย					
4. ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องการตัดสินใจที่มีผลกระทบทางการเงิน					
5. จัดทำแผนและการควบคุมทางด้านการเงิน					
6. สร้างระบบการติดต่อและประสานงานระหว่างหน่วยงาน					
7. การจัดทำข้อมูลทางการเงินเพื่อการประเมินผล					
8. การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายใน และภายนอกที่มีผลกระทบต่อการเงิน					
9. การพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลทางด้านการเงิน/ การบัญชี					
10. เสนอแนะหลักการทางด้านบัญชีที่ถูกต้องตาม มาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี					

ส่วนที่ 5 : ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักบัญชีบริหาร

ท่านคิดว่านักบัญชีบริหารมีคุณสมบัติในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัญหาการใช้บัญชีบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์					
2. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้นำและแรงจูงใจ					
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร					
4. มีความสามารถในการตัดสินใจ					
5. มีความสามารถในการเรียงลำดับความสำคัญของงาน					
6. มีความสามารถในการให้คำปรึกษา					
7. มีความสามารถในการบริหารเวลา					
8. มีความสามารถในการปรับใช้เครื่องใช้สำนักงานสมัยใหม่					
9. มีความสามารถในการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ					
10. มีคุณธรรม/จริยธรรม					
11. มีความสามารถในการพัฒนาทางด้านวิชาชีพของตนเอง					
12. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการที่ตนเองทำงาน					

ปัญหาการใช้ปัญหาการบริหาร	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านอื่นๆ ซึ่งไม่เป็นปัญหาทางด้านบัญชี					
14. มีความสามารถในการวางแผนชีวิตของตนเอง					